Pandemi ve Siyaset Bilimi

Politikalar, Uygulamalar ve Tartışmalar

Editörler
Dr. Emrah ATAR
Prof. Dr. Önder KUTLU

ÇİZGİ KİTABEVİ

PANDEMİ ve SİYASET BİLİMİ

POLİTİKALAR, UYGULAMALAR VE TARTIŞMALAR

Editörler
Dr. Emrah ATAR
Prof. Dr. Önder KUTLU

PANDEMİ ve SİYASET BİLİMİ

POLİTİKALAR, UYGULAMALAR VE TARTIŞMALAR

Editörler
Dr. Emrah ATAR
Prof. Dr. Önder KUTLU

ÇİZGİ KİTABEVİ

Çizgi Kitabevi Yayınları: 1412
Yönetim

©Çizgi Kitabevi
Ekim 2022

ISBN: 978-605-196-884-1
Yayıncı Sertifika No:52493

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
- Cataloging in Publication Data (CIP) -
Editörler
ATAR, Emrah | KUTLU, Önder
PANDEMİ ve SİYASET BİLİMİ
POLİTİKALAR, UYGULAMALAR VE TARTIŞMALAR

Anahtar Kavramlar
Key Concepts
Kamu Yönetimi, Kamu Politikası, Siyaset Bilimi
Public Administration, Public Policy, Political Science

Baskıya Hazırlık: Çizgi Kitabevi Yayınları
Tel: 0332 353 62 65- 66

Baskı: Sebat Ofset
Sertifika No: 46039

ÇİZGİ KİTABEVİ

Sahibiata Mah. | Alemdar Mah.
M. Muzaffer Cad. No:41/1 | Çatalçeşme Sk. No:42/2
Meram/**Konya** | Cağaloğlu/**İstanbul**
(0332) 353 62 65 - 66 | (0212) 514 82 93

www.cizgikitabevi.com
/ cizgikitabevi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....7

COVID-19 ve SİYASET BİLİMİ ve KAMU YÖNETİMİ ALANLARINDA DEĞİŞİM 11
Prof. Dr. Önder KUTLU

PANDEMİ ve İNSAN HAKLARI.....37
Doç. Dr. Emrah AKYÜZ

KÜRESEL SALGINA KÜRESEL YÖNETİŞİM: COVID-19 ve KORUMA SORUMLULUĞU SİYASETİ.....55
Dr. Öğretim Üyesi İlhan BİLİCİ

PANDEMİ KAYNAKLI YOKSULLUK: DÜNYA'DA ve TÜRKİYE'DE 77
Doç. Dr. Yasemin MAMUR IŞIKÇI
Doç. Dr. Esmeray ALACADAĞLI

FIRSATLAR ve TEHDİTLER KISKACINDA TURİZM TÜRLERİNİN COVID-19
SALGININDAN ETKİLENME DURUMU 105
Dr. Öğretim Üyesi Abdullah BAYCAR

COVID-19 SALGINI KARŞISINDA KENTSEL POLİTİKALAR ve
KENTSEL DİRENÇLİLİK ÇERÇEVESİNDEN DENEYİMLER 127
Dr. Öğretim Üyesi Gökhan ZENGİN

PANDEMİ ve ÇEVRE POLİTİKALARI 159
Dr. Öğretim Üyesi Muhammed Yunus BİLGİLİ

ULUSLARARASI İLİŞKİLER ve COVID-19: REALİZM ve KÜRESEL SALGIN.....181
Doktor Adayı Hamdullah BAYCAR
Dr. Öğretim Üyesi Emrah ATAR

COVID-19 SÜRECİNDE KAMUDA BÜYÜK VERİNİN ROLÜ ÜZERİNE 199
Arş. Gör. Yunus USTA

PANDEMİ, SAĞLIK POLİTİKALARI ve FİZİKSEL YAŞAM 219
Dr. Öğretim Üyesi Etem ÇÜRÜK

YAZARLAR HAKKINDA.....243

ÖNSÖZ

2019 yılı Aralık ayında ilk kez Çin'de ortaya çıkan ve tüm dünyayı kasıp, kavuran Covid-19 pandemisi siyaset bilimi ve kamu yönetimi alanını çok ciddi bir değişim ve dönüşüm sürecine sokmuştur. 2020 yılının başlarından itibaren Güney Kore ve İran gibi ülkelerde görülmeye başlanan, arkasından Avrupa, Amerika ve tüm dünyaya yayılan salgın alana dair yeni tartışmaları gündeme getirmiş, kavramlar, aktörler ve yaklaşımlar bağlamında o zamana kadar bir biçimde oluşturulmuş olan uzlaşıyı tersyüz etmiştir.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 11 Mart 2020 tarihinde pandemi, yani birden fazla ülke ve kıtada baş gösteren, etkilerini küresel düzeyde hissettiren bir salgın olarak ilan edilmesiyle tehdidin boyutları ve ciddiyeti ortaya çıkmış, salgına karşı küresel çapta tedbir alınması yönünde bir eğilim ortaya çıkmıştır. Küresel etkileri nedeniyle yine küresel çapta faaliyet sürdüren sağlık alanındaki bir örgütün belirleyici rolü, ulusal sistemler tarafından dikkate alınmak zorunda kalınmıştır. Pandemiyi küçümseyen, boyutlarını ve etkilerini farklı değerlendiren ülkeler, sistemler ve insanlar ayrımcılığa maruz bırakılmışlardır.

1980'li yıllardan itibaren her geçen gün etkilerini arttırarak devam ettiren küreselleşme ve bölgesel, küresel entegrasyon hareketleri, milyarların mobilize olduğu turizm, eğitim, ihtiyari-zorunlu göçler ve emek ve sermayenin dolaşıma sokulduğu günümüz ekonomik ve sosyal birliktelikleri nede-

niyle pandemi toplumlarda ve ulusal sistemlerde oldukça derin yaralar açtı. ABD'de 2007 yılında başlayan, akabinde Avrupa'ya sıçrayan mali krizden beri ağır-aksak biçimde istikrara kavuşturulmaya çalışılan ekonomik dengeler yepyeni bir teste maruz bırakılmışlardır. Karşılıklı bağımlılık ilkesi çerçevesinde neredeyse herkesin herkesle ekonomik, sosyal, hukuki veya askeri ilişkiler geliştirdiği bir çağda, hele de ileri derecede uzmanlaşarak işbirliği yaptığı bir dönemde pandemi sadece sağlık ya da ekonomi alanında etki meydana getirmekle kalmadı, sosyal ilişkileri ve etkileşimi, kamu politikalarını, siyasal değişkenlere ilişkin tercihleri ve genel manada kamusal alanı etkiledi.

Etkilenen kamusal alan içinde yer alan çeşitli değişkenler ve tercihler pandemi döneminde ve takip eden zaman diliminde etkilerini ortaya koymaya devam edecek. Bugün siyaset bilimi ve kamu yönetimi yine bir dönüm noktasında, yine bir karar verme aşamasında; aynen 1929-30, 1973-74 ve 2000'lerde olduğu gibi. Bu değişim ve dönüşüm baskısını sağlıklı biçimde ele alıp, değerlendirebilen, akabinde gerekli mekanizmaları geliştirebilen ülkeler ve sistemler yeni dönemde öncü rol üstlenebilecekler. Pandeminin hız kestiği 2021 yılı ortalarından itibaren ulusal aktörler ve uluslararası çevreler yeni bir arayışın içine girdiler. Önceki sistem ve araçlarla yeni dönemde yol alınamayacağı bir biçimde anlaşıldı.

Aktörler post-pandemi dönemde yeni ve oldukça kökten kararlar verme zorunluluğu ile baş başa kaldılar: Alışılagelmiş mekanizmalar yerine yeni araçlar ve politikalar geliştirmek. Bilgi, iletişim teknolojileri alanındaki gelişmeler bu tercihler yönlendirmede oldukça etkili oldu. Bireyler ve gruplar online/sanal mecralar aracılığıyla oldukça hızlı ve etkili kararlar alabilir hale geldiler. Ancak, bu alan da risklerden ve tehditlerden arınmış değil. Bilgi güvenliği ve verinin depolanması, işlenmesi ve korunması bakımlarından çok daha riskli bir döneme girildi.

Yaklaşık bir yıl önce, tam da arayış döneminin başlarında gündeme gelen bu akademik eser, kolektif bir emeğin mahsulü olarak ortaya çıktı. Alanında son derece yetkin akademisyen ve araştırmacılar yeni yeni gündeme gelen konuları ele almak suretiyle, çeşitli kamu politikası başlıkları bakımından değerlendirmelerini ortaya koydular. Çalışma bir arayış içinde olan uygulayıcılara, gidişatı anlamaya ve sorunlarına çözüm üretmeye çalışan araştırmacılara ve genel manada topluma hitap etmektedir. Her biri değerli bir alanda değerlendirme yapan yazarlar, pandemi döneminin temel sorunu olan, ancak sadece pandemi ile sınırlı kalmayacak kıymetli analizler sunmaktadırlar.

Pandemi bugün çok tartışılan bir sorun alanı olmakla birlikte toplumların karşı karşıya kaldıkları devasa yangınlar, depremler, sel ve toprak kayması gibi felaketler insanlığı derinden etkilemeye devam etmektedir. Bu dönemde insanlık, Maslow'un en alt seviyede gördüğü bedensel-fizyolojik ihtiyaçları bile karşılamakta güçlük çekmektedir ve ciddi bir meydan okumayla karşı karşıyadır. Çevresel ve doğal felaketlere insan eliyle eklenen göç, savaş ve insan hakları ihlalleri gibi alanları da dikkate ekleyince siyaset bilimi ve kamu yönetiminin ilgi duyması gereken alanların ne kadar yaygınlaştığı kolayca tespit edilebilir. Gıda alanı başta olmak üzere tüm ihtiyaç kategorilerinde krizler baş göstermektedir. Ulusal sorunların bölgesel ve küresel etkenlerle derinleşmesi, etkilerin geometrik olarak artması olayı çok daha vahim hale getirmektedir. Tedarikçilerin tüm dünyaya yayıldığı bir dönemde üretim süreçleri aksamakta, en basit bir parçanın eksik olduğu bir üretim zinciri tamamlanamamaktadır. Bu süreçte içe kapanmak, sınırları yükseltmek çözüm olmadığı gibi her alanda kendi-kendine yeten bir ülke olmak da zor görünmektedir.

Okuyucuların dikkatine sunulan bu çalışma bu konuları, yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası boyutlara giden çizgide

ele almaktadır. Pandemi tüm dünyaya yeni şartlar dayatmakta olması nedeniyle siyasal sistemlerin yapmaları gereken şeyin içe kapanmak değil, yapı ve işleyişlerini yeni döneme uyumlu hale getirmek olduğu ortaya konulmaktadır. Böylece tüm kamu politikası bileşenleri bakımlarından öneriler getirmektedir. Alanda yeni bir tartışma başlatması beklenen bu çalışmanın okuyucu ile buluşmasında katkı sağlayan kıymetli yazarlarımızı ve Çizgi yayınevi sahibi Sayın Ömer Arlı'yı tebrik eder, teşekkürlerimizi sunarız. Konu ne kadar fazla tartışılırsa o kadar fazla alternatif üretilecek.

11.08.2022

Prof. Dr. Önder KUTLU ve Dr. Emrah ATAR

COVID-19 ve SİYASET BİLİMİ ve KAMU YÖNETİMİ ALANLARINDA DEĞİŞİM

Prof. Dr. Önder KUTLU*

Giriş

Dünya savaşları bir kenara bırakılırsa, son 100 - 150 yıllık dönemde küresel düzeyde derin etkiler bırakan, ekonomik, sosyal, kültürel ve hukuksal değişim ve dönüşümü zorlayan en önemli krizlerinden biri olan Kovid-19 salgınının siyaset bilimi ve kamu yönetimi üzerindeki tesirleri, sonuçları ve süreçleri derin analizlere konu olması gereken bir alandır. Bu tür krizler doğrudan devleti ve kurumlarını bir teste tabi tuttukları ve bu yapıların müdahaleleriyle çözülebilecek sorunları konu edindikleri için kendilerinin de bir dizi değişim ve dönüşüme maruz kaldıkları görülmektedir. Bu durumda, krizin etki kapasitesi ve alınması gereken kararların radikalliği ile kurumsal değişim baskısı doğru orantılı olarak değişmektedir.

Ulusal üretim çarklarının sağlıklı biçimde dönmediği, devlet mekanizmalarının çoğu zaman sorunlara müdahalede aciz kaldığı, insan neslinin varlığını ilk elden etkileyen sağlıklı yaşam ve sağlıklı gıda temininde aksamalar yaşandığı bir dönem olması hasebiyle kriz, toplumları yönetsel ve siyasal çözüm arayışı içine soktu. Pandeminin 2019 yılı Aralık ayında Çin'de ortaya çıkıp, tüm dünyaya ışık hızla yayılması, özel

* Necmettin Erbakan Üniversitesi

Gelişmeler tüm alanlarda bu çerçevede olmadığı için özellikle değişiklik gösteren politika başlıklarına yönelmekte yarar bulunmaktadır. Maddi ve teknolojik boyutun yanında kültürel ve sosyal boyutla hukuki çerçeveye ilişkin çalışmalar da analiz konusu yapılmalıdır.

Kaynakça

BBC NEWS Türkçe, "**Twitter Trump'ın Hesabını Kalıcı Olarak Engelledi**", https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-55601333 (17.08.2022)

Berman, Ayelet, "Introduction: Rethinking Stakeholder Participation in Global Governance", in J. Pauwelyn (Ed.) **Rethinking Participation in Global Governance**, Oxford: Oxford University, (2022).

BNP Paribas, "**Germany: Supply chains after Covid-19**", https://economic-research.bnpparibas.com/html/en-US/Supply-chains-Covid-19-7/8/2020,39146 (17.08.2022).

Chien, Smiao *et.al*. "Macro-level efficiency of health expenditure: Estimates for 15 major economies", **Social Science & Medicine**, (2021), Vol. 287 (https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8412416/pdf/main.pdf)

CNBC, "**U.S. sanctions Turkey over purchase of Russian S-400 missile system**", https://www.cnbc.com/2020/12/14/us-sanctions-turkey-over-russian-s400.html (17.08.2022).

Deloitte Insights, "**Transforming government post–COVID-19**", https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/nl/Documents/public-sector/deloitte-nl-transforming-government-post-covid-19.pdf (17.08.2022).

European Commission, "**Digital solutions during the pandemic**", https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/digital-solutions-during-pandemic_en (17.08.2022)

Financial Crisis Inquiry Commission, "**Financial Crisis Inquiry Report**", Washington D.C.: U.S. Government Printing Office (2011).

Gaur, Swati *et.al.* "Unprecedented solutions for extraordinary times: Helping long-term care settings deal with the COVID-19 pandemic", **Infection Control & Hospital Epidemiology** (2020), 41, pp. 729–730.

Katalyn, Rossman *et.al.* "COVID-19 Pandemic & Bureaucracy: The Crisis Inside the Crisis" **Frontiers in Public Health**, https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpubh.2021.665323/full (17.08.2022).

Mulgan, Geoff, 'Joint-up Goverment: Past, Present, and Future', in V. Bogdanor (Ed.) **Joint-up Government**, Oxford: Oxford University Press (2005), pp. 175-192.

OECD, "**The territorial impact of COVID-19: Managing the crisis across levels of government**", https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/the-territorial-impact-of-covid-19-managing-the-crisis-across-levels-of-government-d3e314e1/ (17.08.2022).

Office for National Statistics, "**June 2022 Borrowing Figures**", https://www.ons.gov.uk/economy/governmentpublicsectorandtaxes/publicsectorfinance (17.08.2022)

Public Services Committee, "A critical juncture for public services: lessons from COVID-19", **House of Lords, 1st Report of Session 2019–21**, https://committees.parliament.uk/publications/3438/documents/32865/default/ (17.08.2022).

Shira, Dezan "The Current Social & Economic Impact Of Covid-19 Upon The BRICS Nations", **Silk Road Briefing**, https://www.silkroadbriefing.com/news/2020/04/13/current-social-economic-impact-covid-19-upon-brics-nations/ (17.08.2022).

Shoib, Sheikh *et.al.* "Is Maslow's Hierarchy of Needs Applicable During the COVID-19 Pandemic?" **Indian Journal of Psychological Medicine**, (2022), Vol. 44/1, pp. 98–100.

The Guardian, "**Recession**", https://www.theguardian.com/business/recession (17.08.2022)

The Week, "**Is it time to nationalise energy companies?**" https://www.theweek.co.uk/business/economy/957627/is-it-time-to-nationalise-energy-companies (17.08.2022).

The World Bank, "**Governance & Institutions COVID-19 Response Resources**", https://www.worldbank.org/en/topic/governance/brief/governance-institutions-covid-19-response-resources (17.08.2022).

Third Way, https://www.thirdway.org/

UK Parliament, "Public services: impact of the Covid-19 pandemic", **House of Lords Library**, https://lordslibrary.parliament.uk/public-services-impact-of-the-covid-19-pandemic/ (17.08.2022).

Vivier le Got, Claude, "**The impact of COVID: the opinion of NGOs**", Council of Europe, https://www.coe.int/en/web/education/the-impact-of-covid-the-opinion-of-ngos (17.08.2022).

PANDEMİ ve İNSAN HAKLARI

Doç. Dr. Emrah AKYÜZ*

Giriş

İnsanlık tarihinde önemli kırılma dönemleri olmuştur. Tüm dünyayı ya da belli bir bölgeyi derinden etkileyen salgın hastalıklar bu kırılma dönemlerinin başlangıcını oluşturmaktadır. Yazılı tarihimizde farklı dönemlerde gerçekleşmiş çok sayıda salgın hastalıkları vakası bulunmaktadır. Nedenleri ve etkileri farklı olsa da hepsi insanlık tarihinde iz bırakmıştır. 1346 ve 1353 yılları arasında milyonlarca insanın ölümüne neden olan Kara Ölüm (*The Black Death*), 1918 yılında meydana gelen "İspanyol Gribi"[1] (*Spanish flu*) vakası ve 1957-1958 yıllarında gerçekleşen "Asya Gribi" (*Asian Flu*) salgını gibi kitlesel vakalar insanlığı derinden etkileyen salgın hastalıklara örnektir.

Son dönemlerde ise bizlerin de içerisinde olduğu ve etkilerini tüm dünyanın fazlasıyla hissettiği COVID-19 pandemisi (*coronavirus disease*), insanlık tarihinde yeni bir dönüşümün fitilini ateşlemiştir. 21. yüzyılın ilk pandemi vakası olan COVID-19 pandemisi, 2019 yılının sonlarına doğru Çin Halk Cumhuriyeti'nin Wuhan eyaletinden ortaya çıkmıştır.[2]

* Bingöl Üniversitesi

[1] Arnstein Aassve vd. "Epidemics and Trust: The Case of the Spanish Flu", *Health Economics* 30/4 (2021): 840-857.

[2] Canan Eren, "Covid-19 Pandemisinde Mikrobiyoloji Laboratuvar Tanı Metodları", *Sakarya Tıp Dergisi* 104 (2020): 700-704.

Kaynakça

"African (Banjul) Charter On Human And Peoples' Rights", son güncelleme 9 Temmuz 2022, https://www.achpr.org/public/Document/file/English/banjul_charter.pdf

"COVID-19 Coronavirus / Death Toll", son güncelleme 4 Haziran 2022, https://www.worldometers.info/coronavirus/coronavirus-death-toll/

"European Convention on Human Rights", son güncelleme 7 Temmuz 2022,

https://www.echr.coe.int/documents/convention_eng.pdf

"Universal Declaration of Human Rights", son güncelleme 7 Temmuz 2022, https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights

Aassve, Arnstein vd. "Epidemics and Trust: The Case of the Spanish Flu". *Health Economics* 30/4 (2021): 840-857.

Adami, Rebecca. "Intersectional Dialogue–Analyzing Power in Reaching a Universal Declaration of Human Rights in 1948 on Conflicting Grounds". *Journal of Human Rights* 17/3 (2018): 357-366.

Akgül, Mahmut. "Çevrimiçi Ortamlarda Nefret Söylemi: Ekşi Sözlük'te 65 Yaş Üstü Sokağa Çıkma Yasağı Tartışmaları". *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* 51/2020 (2020): 57-78.

B. Lockee, Barbara. "Online Education in the Post-COVID Era". *Nature Electronics* 4/1 (2021): 5-6.

Baum, Tom ve Thi Thanh Hai, Nguyen. "Hospitality, Tourism, Human Rights and the Impact of COVID-19". *International Journal of Contemporary Hospitality Management* 32/6 (2020): 2397-2407.

Bell, Derek. "Climate Change and Human Rights". *Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change* 4/3 (2013): 159-170.

Cowan, Gloria vd. "Hate Speech and Constitutional Protection: Priming Values of Equality and Freedom". *Journal of Social Issues* 58/2 (2002): 247-263.

Eğri, Taha ve Doğaner, Ayça. "Covid-19 ve Ekonomik Kriz: Kobiler Özelinde Bir Değerlendirme ve Politika Önerileri". *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 19/37 (2020): 128-145.

Eren, Canan. "Covid-19 Pandemisinde Mikrobiyoloji Laboratuvar Tanı Metodları". *Sakarya Tıp Dergisi* 104 (2020): 700-704.

Ertugrul, Suha ve Soylemez, Emre. "Explosion in Hearing Aid Demands After Covid-19 Outbreak Curfew". *European Archives of Oto-Rhino-Laryngology* 278/3 (2021): 843-844.

Gede Purnama, Sang ve Susanna, Dewi. "Hygiene and Sanitation Challenge for Covid-19 Prevention in Indonesia". *Kesmas: Jurnal Kesehatan Masyarakat Nasional (National Public Health Journal)* 1 (2020): 6-13.

Hakimi, Monica. "State Bystander Responsibility". *European Journal of International Law* 21/2 (2010): 341-385.

Hodgson, Douglas. "The International Human Right to Education and Education Concerning Human Rights". *The International Journal of Children's Rights* 4/3 (1996): 237-262.

Hughes, Glenn. "The Concept of Dignity in the Universal Declaration of Human Rights". *Journal of Religious Ethics* 39/1 (2011): 1-24.

Kasapoğlu Turhan, Mine. "Covid-19 Pandemisinde İlan Edilen Sokağa Çıkma Yasaklarının İdare Hukuku Yönüyle Değerlendirilmesi". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 11/2 (2020): 550-566.

Kaya, Pir Ali vd. "Uluslararası İnsan Hakları Hukukunda Çalışma Hakkı"Ç *Journal of Social Policy Conferences* 70 (2016): 55-80.

Le, Nhina. "Are Human Rights Universal or Culturally Relative?", *Peace Review* 28/2 (2016): 203-211.

Mallapaty, Smriti. "Why Does the Coronavirus Spread So Easily Between People?", *Nature* 579/7798 (2020): 183-184.

McCowan, Tristan. "Reframing the Universal Right to Education". *Comparative Education* 46/4 (2010): 509-525.

McCowan, Tristan. "Reframing the Universal Right to Education". *Comparative Education* 46/4 (2010): 509-525.

Miguel Lázaro Lorente, Luis vd. "The Right to Education and Ict During Covid-19: An International Perspective". *Sustainability* 12/21 (2020): 9091.

Molkizadeh, A. H. vd. "Right to health with Emphasis on Children, Women and Disabilities: A Literature Review". *International Journal of Pediatrics* 7/6 (2019): 9611-9622.

Nghiem, Nhung vd. "Increased Unemployment from the COVID-19 Pandemic, What Might Be the Adverse Impacts on Cardiovascular Disease in Aotearoa/New Zealand and How Might This Be Prevented?". *The New Zealand Medical Journal (Online)* 133/1526 (2020): 89-98.

O'Sullivan, Declan. "Is the Declaration of Human Rights Universal?". *The International Journal of Human Rights* 4/1 (2000): 25-53.

Paudel, Pitambar. "Online Education: Benefits, Challenges and Strategies During and after COVID-19 in Higher Education". *International Journal on Studies in Education* 3/2 (2021): 70-85.

Poudel Adhikari, Sasmita vd. "Epidemiology, Causes, Clinical Manifestation and Diagnosis, Prevention and Control of Coronavirus Disease (COVID-19) During the Early Outbreak Period: A Scoping Review". *Infectious Diseases of Poverty* 9/1 (2020): 1-12.

R. Ishay, Micheline. *The History of Human Rights: From Ancient Times to the Globalization Era*. London: University of California Press: 2008.

Reanda, Laura. "Human Rights and Women's Rights: The United Nations Approach". *Human Rights Quarterly* 3/2 (1981): 11-31.

Singh, Kishore. "Right to Education and Equality of Educational Opportunities". *Journal of International Cooperation in Education* 16/2 (2014): 5-19.

Tham, Joo-Cheong. "The COVID-19 Crisis, Labour Rights and the Role of the State". *Journal of Australian Political Economy* 85 (2020): 71-83.

Torun Kayabaşı, Ehlinaz. "Covid-19'un Piyasalara ve Tüketici Davranışlarına Etkisi". *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi* 7/5 (2020): 15-25.

Wellman, Carl. "Solidarity, the Individual and Human Rights", *Human Rights Quarterly* 22/3 (2000): 639-657.

Yıldırım, Yakup. "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarında İfade Hürriyetinin Sınırlandırılması". *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* 28 (2016): 447-470.

KÜRESEL SALGINA KÜRESEL YÖNETİŞİM: COVID-19 ve KORUMA SORUMLULUĞU SİYASETİ

Dr. Öğretim Üyesi İlhan BİLİCİ*

Giriş

Covid-19 pandemisi muhtemeldir ki çağımızın belirleyici bir özelliği olacaktır. Ancak, onun bu niteliği gelecekte dünya ülkelerinde önemli ölçüde hissedilecek olan sosyo-kültürel, siyasi ya da ekonomik yansımalarından kaynaklanmaktan ziyade daha çok bahse konu yansımaların mevcut uluslararası düzenin dengelerini değiştirecek ya da değiştirebilecek nitelikte olmasından kaynaklanmaktadır.[1] "Yüzyılda bir görülen" pandemi olarak adlandırılan Covid-19 salgını, çok kısa bir sürede bütün dünyayı etkisi altına almış, ülkelerin ve toplumların yaşamlarını ve güvenliklerini ciddi şekilde tehlikeye düşürmüştür.[2] Zaten var olan ve gittikçe artan güvensizlik ve eşitsizlik durumları ile birlikte salgın, toplumsal fay hatlarını derinleştirmiştir. Bu ölçekte bir salgının kontrol altına alınması ve bireysel güvenliklerin tesis edilmesi için küresel bir yönetişime ihtiyaç duyulmaktadır. Salgınla mücadele noktasında başarısız olan devletlerin durumu göz

* Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

[1] Nathalie Tocci, "The Covid-19 infection point in global governance and the European predicament", *Reforming Multilateralism Post-Covid Times*, haz. Mario Telò (Brüksel: Foundation for European Progressive Studies, 2020), s. 106.

[2] "Covid-19 and Implications for Atrocities Prevention: Lessons from East Asia", Melly Caballero-Anthony ve Noel M. Morado, Erişim 2 Nisan, 2022, https://r2pasiapacific.org/files/7037/2021_3COVIDWorkingGroup_report_eastasia.pdf.

savunmasız konumda bulunan bireyleri pandemiler esnasında maruz kalabilecekleri insani dramlardan/kitlesel vahşetlerden korumak gayesiyle BM Güvenlik Konseyi'nin hızlı, etkili ve zamanında olaylara müdahil olmasını-en azından önleyici bir rol oynamasını- sağlayacak hükümler belirlemek üzere koruma sorumluluğu nosyonu gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir.

Kaynakça

Atrocity Alert. (2022) "Issues: COVID-19, conflict and the threat of atrocities". Erişim 4 Nisan, 2022. https://www.globalr2p.org/publications/aa-si-covid19/.

Atrocity Alert. (2021) "Special Issue on global displacement and mass atrocities". Erişim 14 Nisan, 2022. https://www.globalr2p.org/publications/atrocity-alert-no-258-special-issue/.

Atrocity Alert. (2020) "Atrocity Alert No. 212: COVID-19, Venezuela and Afghanistan". Erişim 14 Nisan, 2022. https://www.globalr2p.org/publications/atrocity-alert-no-212-covid-19-venezuela-and-afghanistan/.

Bellamy, Alex J. "The Responsibility to Protect and the Problem of Military Intervention". *Foreign Affairs*. 84/4 (2008): 615-639.

Caballero-Anthony, Melly ve Morado, Noel M. "Covid-19 and Implications for Atrocities Prevention: Lessons from East Asia". Erişim 2 Nisan, 2022. https://r2pasiapacific.org/files/7037/2021_3COVIDWorkingGroup_report_eastasia.pdf.

Chomsky, Noam. *The New Military Humanizm: Lessons From Kosova*. Londra: Pluto Press, 1999.

Daalder, Ivo H. ve Stavridis James G. "NATO's Victory in Libya: The Right Way to Run an Intervention". *Foreign Affairs*. 91/2 (2012): 2-7.

Evans, Gareth, Ramesh Thakur ve Robert A. Pape. "Humanitarian Intervention and the Responsibility to Protect". *International Security*. 37/4 (2013): 199-214.

Evans, Gareth ve Sahnoun, Mohamed. "The Responsibility to Protect". *Foreign Affairs*. 84/6 (2002): 99-110.

Gallagher, Adrian ve Brown, Garrett Wallace. (2020) "Coronavirus: why the world must monitor response of countries that have had mass atrocities". Erişim 4 Nisan, 2022. https://theconversation.com/coronavirus-why-the-world-must-monitor-response-of-countries-that-have-had-mass-atrocities-136342.

Hehir, Aidan. *The Responsibility To Protect: Rhetoric, Reality and the Future of Humanitarian Intervention*. Londra: Palgrave and Macmillan, 2012.

Holzgrefe, J. L. "*The Humanitarian Intervention Debate*", Humanitarian Intervention: Ethical, Legal and Political Dilemmas. Haz., J. L. Holzgrefe ve Robert O. Keohane. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

ICISS (International Commission on Intervention and State Sovereignty). "The Responsibility to Protect". Erişim 20 Ekim, 2015, http://responsibilitytoprotect.org/ICISS%20Report.pdf.

Jeiroudi, Nadia. "The Wrath of a Pandemic: A Call to Expand R2P In Response to Covid-19". *The Michigan Journal of International Law*. 42.

Kareem, Fahim. (2011) "Accused of Fighting for Qaddafi, a Libyan Town's Residents Face Repsiral". Erişim 19 Ekim, 2015. https://www.nytimes.com/2011/09/24/world/africa/accused-of-fighting-for-qaddafi-tawerga-residents-face-reprisals.html.

Kuperman, Alan J. "A Model Humanitarian Intervention? Reassessing NATO's Libya Campaign". *International Security*. 38/1 (2013): 105-136.

Michael, Maggie. (2012) "Right Gruop: Libyan rebels executed Gaddafi loyalists". Erişim 18 Ekim, 2015. https://www.pressreader.com/usa/the-washington-post/20121018/281852935809430.

Miller, Paul D. (2011) "Libya is Not Rwanda". Erişim 17 Ekim, 2015. http://foreignpolicy.com/2011/03/30/libya-is-not-rwanda/.

Morado, Noel M. (2021) "The Responsibility to Protect at 15: Challenges and Future Prospects". Erişim 4 Nisan, 2022. https://r2pasiapacific.org/files/6470/spotlight_apr2021_R2P_at_15.pdf.

Peak, Thomas. (2020) "Is there a responsibility to protect the world from pandemics?". Erişim 4 Nisan, 2022. https://www.cfg.polis.cam.ac.uk/commentary/there-responsibility-protect-world-pandemics.

Simpson, Adam. "Coups, Conflicts, and COVID-19 in Myanmar: Humanitarian Intervention and Responsibility to Protect in Intractable Crises". *The Brown Journal of World Affairs*. XXVII/I (2021): 1-19.

Smith, Amber ve Welch, Tom. (2020) "COVID-19 and the Responsibility to Protect Rohingya Refugees". Erişim 4 Nisan, 2022. https://eprints.lincoln.ac.uk/id/eprint/42429/1/index.html_fbclid %3DIwAR2J6rlQgtro0VDS8bN-L8vJu9OF68dF25hDxkQ_3bsRNPg7PFW8pckZ5U4.

Telô, Mario. "For a new multilateralism: reforming the UN governance through a driving role of the EU", *Reforming Multilateralism Post-Covid Times*, haz., Mario Telò, Brüksel: Foundation for European Progressive Studies, 2020.

Tocci, Nathalie. "The Covid-19 infection point in global governance and the European predicament", *Reforming Multilateralism Post-Covid Times*, haz., Mario Telò, Brüksel: Foundation for European Progressive Studies, 2020.

UN. "The Importance of Human Security in the Age of COVİD-19". Erişim 3 Nisan, 2022. https://www.un.org/humansecurity/wp-content/uploads/2020/09/United-Nations-Human-Security-Newsletter-Summer-2020-min.pdf.

UNHCR. "Beware long-term damage to human rights and refugee rights from the coronavirus pandemic: UNHCR". Erişim 15 Nisan, 2022. https://www.unhcr.org/news/press/2020/4/5ea035ba4/beware-long-term-damage-human-rights-refugee-rights-coronavirus-pandemic.html.

Wall, Aled de. "Darfur and the Failure of the Responsibility to Protect". *International Affairs*. 83/6 (2007): 1039-1054.

Wambua, Muema. (2020) "Covid-19, Human Security Crisis, and the Responsibility to Protect". Erişim 2 Nisan, 2022. https://kujenga-amani.ssrc.org/2020/09/03/covid-19-human-security-crisis-and-the-responsibility-to-protect/.

Western, Jon ve Goldstein, Joshua S. "Humanitarian Intervention Comes of Age: Lessons from Somalia to Libya". *Foreign Affairs*. 90/6 (2015): 48-59.

Wordmeter. "COVID-19 CORONAVIRUS / DEATH TOLL". Erişim 12 Mayıs, 2022. https://www.worldometers.info/coronavirus/coronavirus-death-toll/.

PANDEMİ KAYNAKLI YOKSULLUK: DÜNYA'DA ve TÜRKİYE'DE

Doç. Dr. Yasemin MAMUR IŞIKÇI[*]
Doç. Dr. Esmeray ALACADAĞLI[**]

Giriş

COVİD-19 virüsü ortaya çıktığı 2019 yılından günümüze, dünyanın her yerinde milyonlarca insana bulaşmıştır.5 Ocak 2020'de daha önce görülmemiş yeni bir virüs olduğu bildirilen ve üç ay gibi kısa bir sürede tüm dünyayı etkisi altına alan bu virüsün yol açtığı salgın, 12 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü'nce pandemi olarak ilan edilmiştir [1].COVİD-19 Pandemisi sürecinde, devletlerce, virüsün yayılmasını engellemek üzere pek çok önlem alınmış, belirli araç ve yöntemlerle, farklı süre ve dönemleri kapsayan karantina politikalarını uygulamaya koyulmuştur. Bu politikalar; evde kalma, uzaktan çalışma, sınırların kapatılması, fiziksel mesafe koyma gibi sınırlayıcı önlemleri içermektedir. Bu durum, ister istemez üretimin yavaşlamasına, bazı sektörlerde hizmet sunumunun durdurulmasına yol açmış ve küresel ekonomiyi olumsuz bir şekilde etkilemiştir[2]. Ortaya çıkan ekonomik durgunluk,

[*] Giresun Üniversitesi
[**] Bayburt Üniversitesi
[1] Budak, Fatih ve Şerif Korkmaz. "Covid-19 Pandemi Sürecine Yönelik Genel Bir Değerlendirme: Türkiye Örneği." Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi, 2020 Mayıs, (1): 62-79, s.62
[2] Örneğin sadece OECD üyesi ülkelerde sınai üretim 2019 yılı sonunda -2018 yılına göre- % 1 ya da daha düşük oranlarda gerileme göstermiş, COVID-19 krizinin

Yoksulluğun özellikle çocuklar, kadınlar üzerindeki etkisi çok daha büyüktür. Dolayısı ile hükümetlerin yoksullukla ilgili politikalarında bu özellikli grupların sorunlarının çözümüne odaklanmaları gerekmektedir. Bu konuda dikkat edilmesi gereken başka bir husus da gelir dağılımı adaletini sağlamaya yöneliktir. Eşitlik sağlanmadığı ve kaynaklardan tüm toplumsal kesimlerin adil bir şekilde yararlanmaması durumunda yoksulluk sorunu ve etkileri sürüp gidecektir. Yoksulluk ve gelir dağılımı uçurumu arasındaki doğrusal ilişki görmezden gelinmemelidir.

Türkiye, pandemi dönemi vatandaş desteklerinin incelenen ülkeler içinde oldukça az bir düzeyde gerçekleştiği bir ülkedir. Ne yazık ki Türkiye'de bu özellikli dönemde vatandaştan ziyade sermaye sınıfının desteklenmesi yoluna gidilmiştir. Bu nedenle ülkede daha eşitlikçi politikaların oluşturulması ve uygulanmasına olan ihtiyaç hala sürmektedir. Öte yandan COVİD-19 Pandemisi küresel ölçekte yaşanan ne ilk pandemi ne de son pandemidir. Bundan sonra da ülkeler yeni pandemiler yaşayacaklardır. Bu açıdan ülkemizin bundan sonraki süreçte salgınlara, olası krizlere hazır olacak şekilde kendi aşısını üretmeden başlayarak, gelir eşitsizliğini ortadan kaldıracak, üretimi ve istihdamı artırarak yoksulluğu azaltacak yatırımlar yapması, merkez, yerel, sivil toplum etkin bir iş birliğiyle bir arada çalışacak şekilde eylem planları ve programlarını hazırlaması yararlı olacaktır.

Kaynakça

Adıgüzel, Muhittin, "Covid-19 Pandemisinin Türkiye Ekonomisine Etkilerinin Makroekonomik Analizi", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 19, s. 191-221: 2020

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2021 Yılı Faaliyet Raporu Erişim: 07.03.2022 https://www.aile.gov.tr/media/100242/2021-yili-faaliyet-raporu.pdf

Arslan, İbrahim ve Bayar, İlyas, "Covid-19 Salgını, Ekonomik Etkileri ve Küresel Ekonominin Geleceği", *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 19, s.87-104: 2020.

Akbaş Ali, Eşitsizlik ve Covid 19 TTB Covid 19 Pandemisi Altıncı Değerlendirme Raporu 17 Eylül 2020, Ankara. Sf:531.

OECD "Unemployment rate" (indicator), https://doi.org/10.1787/52570002-en (accessed on 01 April 2022).

Alpago Hasan, Derya Oduncu Alpago, "Pandemik Salgınlar, Yoksulluk ve Sosyoekonomik Denge"*Covıd-19 Pandemisinde Yönetim ve Ekonomi, edt.* Erdal Şen Duygu Hıdıroğlu Osman Yılmaz,Gazi Kitabevi, 2020.

Ayhan Emine Elif, Hakan Yağcı, "Covid-19 Döneminde Seçilmiş Ülkelerin Çalışma Saat Kayıpları İle Sosyal Harcamalarına Yönelik Bir Durum Değerlendirmesi", *Sinop Üniversitesi Boyabat İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi 1/1(2021):17-26, S. 26*

Bacer, Scott, Bloom, Nicholas, Steven, Davis ve Terry, Stephen, "COVID-İnduced Economic Uncertainty and its Consequences", VOX CEPR Policy Portal: 2020, Erişim: 23.01.2022, https://voxeu.org/article/covid-induced-economic-uncertainty-and-its-consequences?_=.

"Başkan Yavaştan Yeni Kampanya: 6 Milyon Tek Yürek Bayram Etsin" (13 Mayıs 2020) https://www.ankara.bel.tr/haberler/baskan-yavastan-yeni-kampanya-6-milyon-tek-yurek-bayram-etsi

Bayar Ayşe Aylin, Öner Günçavdı, Haluk Levent, "Covıd-19 Salgınının Türkiye'de Gelir Dağılımına Etkisi ve Mevcut Politika Seçenekleri Politika Raporu", İstanbul Politik Araştırmalar Enstitüsü, HeinrichBöllStıftung Derneği Türkiye Temsilciliği, ss. 1-21, 2020 Nisan, s.14

Budak, Fatih ve Şerif Korkmaz,"Covid-19 Pandemi Sürecine Yönelik Genel Bir Değerlendirme: Türkiye Örneği." *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, 2020 Mayıs, (1): 62-79.

Chen Jarvis T, Nancy Krieger, "Revealing the Unequal Burden of COVID-19 by Income, Race/Ethnicity, and Household Crowding: US County Versus ZipCode Analyses", *Journal of Public Health Management and Practice*: January/February 2021 - Volume 27 - Issue - p S43-S56 doi: 10.1097/PHH.0000000000001263

Danıel Gerszon Mahler, , Nıshant Yonzan,Chrıstoph Lakner, , R. Andres Castaneda Aguılar, HaoyuWu, Updated Estimates Of Thee Impact Of COVID-19 On Global Poverty: Turning Th

eCorner On The pandemic In 2021? Erişim: 01.04.2022, https://blogs.worldbank.org/opendata/updated-estimates-impact-covid-19-global-poverty-turning-corner-pandemic-2021

DİSK,*COVİD-19 Sürecinde Türkiye'de Gelir Eşitsizliği ve Yoksulluk Raporu* Ocak-2020 , Erişim: 05.03.2022, http://cloudsdomain.com/uploads/dosya/45380.pdf

DİSK-AR, Dünyada ve Türkiye'de COVİD-19'un Sosyal ve Ekonomik Etkileri ile Mücadeleye Ayrılan Kaynaklar (2) DİSK Araştırma Merkezi Raporu 3 Ağustost 2021, Erişim: 03.02.2022, http://arastirma.disk.org.tr/wp-content/uploads/2021/08/Dunyada-ve-Turkiyede-Covid-19un-Sosyal-ve-Ekonomik-Etkileri-Icin-Ayrilan-Kaynaklar-Temmuz-2021-2.pdf

DİSK-AR, *Dünyada ve Türkiye'de COVİD*-19'un Sosyal ve Ekonomik Etkileri ile Mücadeleye Ayrılan Kaynaklar DİSK Araştırma Merkezi Raporu 5 Şubat 2021, Erişim: 03.02.2022, http://arastirma.disk.org.tr/?p=7512

Duarte, Fernando, İspanyol Gribi nedir, kaç kişi hayatını kaybetti ve salgın bittiğinde dünya ne haldeydi? BBC Dünya Servisi, 29 Nisan 2020, Erişim: 25.06.2022, https://www.bbc.com/, turkce/haberler-dunya-52473039

Dünya Bankası-DB, Macro Poverty Outlook, Country by Country Analysis and Projections for Developing World, Annual Meetings 2021, World Bank Publications,Washington: 2021

Eğilmez, Mahfi, "2018'den 2019'a Geçerken Türkiye Ekonomisinin Görünümü", Kendime Yazılarım, Erişim: 07.02.2022, https://www.mahfiegilmez.com/2018/12/2018den-2019a-gecerken-turkiye.html

ERG *Öğrenciler ve Eğitime Erişim Eğitim İzleme Raporu* 2020, s.45, Erişim: 05.04.2022, https://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2010/01/EIR21_OgrencilerveEgitimeErisim.pdf

Hayata Destek Derneği, *Salgın Günlerinde Çocuk Hakları.* Kasım 2020, Erişim: 07.02.2022, https://www.hayatadestek.org/bulten/salgin-gunlerinde-cocuk-haklari/

Fielding Rebecca, Fielding-Miller, Maria E. Sundaram, KimberlyBrouwer, Socialdeterminants Of COVID-19 Mortality At Thecountylevel. PLoS ONE 15(10): e0240151. Erişim: 02.02.2022, https://doi.org/10.1371/journal.pone.0240151

FilipaSá, SocioeconomicDeterminants of Covid-19 Infections and Mortality: Evidence from Englandand Wales IZAPolicyPaper No. 159 May 2020, Erişim: 02.02.2022https://ftp.iza.org/pp159.pdf

Gökçen Ceren, Hacer Foggo,Elif Göçmen,Özge Ergin, *Derin Yoksulluk Ağı: Pandemide Derin Yoksullukla Mücadele* Kasım 2020, Erişim: 01.03.2022, https://derinyoksullukagi.org/wp-content/uploads/2020/11/DYA-Pandemide-Derin-Yoksullukla-Mu%CC%88cadele.pdf

ILO, Almost 25 millionjobscould be lost World wide as a result of Covid-19, says ILO. Erişim01.03.2022, https://www.ilo.org/ankara/news/WCMS_738742/lang--en/index.htm

ILO and UNICEF Covıd-19 ve Çocuk İşçiliği: Kriz Zamanı, Harekete Geçme Zamanı,2020 Erişim: 04.03.2022, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_751230.pdf

IMF, Erişim: 01.03.2022, https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Fiscal-Policies-Data base-in-Response-to-COVID-19

IMF, World Economic Outlook, October 2021, Erişim: 07.02.2022, https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2022/April

IMF, Erişim: 01.06.2022, https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2022/ April/weo-report?

İlkkaracan İpek, Emel Memiş, COVID-19 *Küresel Salgın Sürecinde Türkiye'de Bakım Ekonomisi ve Toplumsal Cinsiyet Temelli Eşitsizlikler*, UNDP, 2020 Erişim: 28.04.2022, https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/library/corporatereports/COVID-gender-survey-report.html

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, "Askıda Fatura", Erişim: 04.04.2022, https://askidafatura.ibb.gov.tr/

Kavas Bilgiç, Asmin, COVID-19 ile Mücadele Sürecinde Yerel Yönetimlerin Genel Görünümü İDEALKENT 11 (2020): 2084-2112

Kıygı, G. *Eğitim İzleme Raporu* 2021: Eğitim ortamları. *Eğitim Reformu Girişimi.* https://www.egitimreformugirisimi.org/wp content/uploads/2010/01/E%C4%B0R21_EgitimOrtamlari.pdf

Kahraman, Fatih, "Yoksulluğun Çalışma ile İmtihanı: Çalışan Yoksullar Üzerine Bir Araştırma." *İDEALKENT*, Mayıs 2015, 6(16): 50-70.

Kayataş, Gizem Deniz, *Yoksullukla Mücadelede İstihdam Politikalarının Rolü*, Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, 2014

"Mansur Yavaş'ın Başlattığı Kampanyada Toplanan Miktar Belli Oldu" 25 Mayıs 2020, Erişim: 01.03.2022, https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/mansur-yavasin-baslattigi-kampanyada-toplanan-miktar-belli-oldu-1741007

Melike Ergün, ve Burcu Meltem Arık, *Eğitim İzleme Raporu 2020*: Öğrenciler ve Eğitime Erişim. Eğitim Reformu Girişimi. Haziran 2021, Erişim: 08.03.2022,https://www. egitimreformugirisimi. org/egitim-izleme-raporu- 2020-ogrenciler-ve-egitime-erisim/

OECD, "Kısa Vadeli Temel Ekonomik Göstergeler" Erişim: 07.03.2022, https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=KEI

OECD, The State Of School EducationOneYearIntoThe COVID Pandemic. Haziran 2021, Erişim: 25.04.2022, https://www.oecd-ilibrary.org/education/the-state-of-schooleducation_201dde84-en;jsessionid=X2amVkieZCY2s3A AzQpT8FOg.ip-10-240-5-132)

Seçkiner Ezgi Bingöl,. "Covıd-19 Pandemisinde Gelişmekte Olan Ülkelerin Sosyal Koruma Önlemleri Üzerine Bir Analiz". Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 39 (2021): 39-54

State of School Feeding Worldwide, Savıng LıvesChangıng LıvesThe Impact of Covıd-19 on School FeedıngAroundThe World: Includıng A Specıal Report On Covıd-19, 2020, s.16, Erişim: 07.03.2022, https://docs.wfp.org/api/documents/WFP-0000123923/download/?ga=2. 2094159 53.2023764194.1621630907-85074596.1621630907

Şenyurt Arzu, Akdağ Bahar, Yavuz Beyza, Ünal Gizem, Tanay Aksaç Fatma Köseoğlu , İdil Seda Ak Özlem Kara Nilay Vardar, Nurcihan Temur, *Covid-19 PandemiSürecinde Engelli Kadınların İnsan Haklarıİzleme Raporu*, Engelli Kadın Derneği, Ankara 2021, Erişim: 01.03.2022,http://engellikadin.org.tr/wp-content/uploads/2021/03/ENGKAD-COVID-19-IZLEME.pdf

T.C. İçişleri Bakanlığı. (2020c). Yardım Toplama Hususuna İlişkin Kamuoyu Bilgilendirmesi. Erişim: 03.003.2022, https://www.icisleri.gov.tr/yardim-toplanmasi-hususuna-iliskin-kamuoyu-bilgilendirmesi.

T. C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, "Büyüme", Erişim: 05.07.2022, **https://www.sbb.gov.tr/buyume/**

Timur, Caner ve Doğan, Zehra. (2015). "İstihdam Yaratmayan Büyüme: Türkiye Analizi." *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Ekim 2015, 1(2): 231-247.

UN Women , "FromInsightsto Action: GenderEquality in The Wake Of COVID- 20 19" 2020, Erişim: 31.03.2022, https://www.unwomen.org//media/headquarters/attachments/sections/ library/ publications/2020/gender-equality-in-the-wake-of-covid-19-en.pdf?la=en&vs=5142)

UNICEF, COVID-19 and School Closures. Haziran 2021, Erişim: 15.03.2022, .uploads/2021/03/COVID19-and-school-closuresreport. Pdf

UNICEF Preventing A Lost Decade *Urgent Action ToReverseTheDevastatingImpact of COVID-19 on Children and-YoungPeople*,December 2021, Erişim: 02.04.2022, https://www.unicef.org/media/112891/file/UNICEF%2075%20report.pdf

Uysal Sezgin Uysal, Yunus Yiğit, Elif Özkan,"Covid-19 Nedenli Ölüm Oranlarındaki Değişim veYoksulluk İlişkisi: Günlük Veriler Üzerine Bir İnceleme", *Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Seçme Yazılar – V*, Edt. C. Selek Öz , Sakarya: Değişim, 2021: 261-282

Ünüvar, İclal., Hilal Aktaş (2022). "Dünya'da ve Türkiye'de Covid-19 Pandemisinin Ekonomik Etkileri", Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi (e-ISSN: 2564-7458), Nisan 2022, 25(1): 124-140.

World Bank, *Poverty and Shared Prosperity 2020 Report*, Erişim: 01.04.2022 https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-and -shared-prosperity

Worldmeter, https://www.worldometers.info/coronavirus/, Erişim: 06.07.2022.

World Bank , Turkey Economic Monitor, April 2021: Navigating the Waves, Washington, DC, United States.

FIRSATLAR ve TEHDİTLER KISKACINDA TURİZM TÜRLERİNİN COVID-19 SALGININDAN ETKİLENME DURUMU

Dr. Öğretim Üyesi Abdullah BAYCAR*

Giriş

Herhangi bir mevsim, bölge veya toplumda normal sıklığın kesin olarak ötesinde sık rastlanan enfeksiyonlar, salgın olarak isimlendirilmektedirler. Sebep olan etmenin tipi, bulaşma yolu, hızı, bulaş sonrası gösterdiği semptomlar, maruz kalan kitle (etkilenme durumu) gibi faktörlere bağlı olarak salgınların yayılım alanı değişmektedir. Yayılım alanına göre enfeksiyonlar; endemik (çeşitli hastalıkların bazı bölgelerde belli standart oranlarda görülmesi), hiper endemi (çeşitli bölgelerde ise endemiğe daha sık oranda görülmesi), outbreak (daha lokalize bir bölgede gelişen salgın), epidemi (daha geniş bölgeler veya ülke çapında gelişen salgın) ve pandemi (birden çok ulus ve/veya kıtaları içeren salgın) gibi kategorilere ayrılmaktadırlar.[1]

Salgınlar yayıldığı alanda yaşayan insanların sağlığını etkilediği gibi birçok etmene bağlı olarak sosyal, ekonomik, çev-

* Siirt Üniversitesi

[1] Mustafa Hacimustafaoğlu ve Özge Önürmen, "Enfeksiyon Hastalıkları Pratiğinde Salgın Tanımlanması", *Çocuk Enfeksiyon Dergisi* 12, sy 4 (2018): 172-73, https://doi.org/10.5578/ced.201852; Melda Türken ve Şükran Köse, "COVID-19 Bulaş Yolları ve Önleme", *Tepecik Eğit. ve Araşt. Hast. Dergisi* 30, sy Ek Sayı (2020): 36-42, https://doi.org/10.5222/terh.2020.02693.

minini olumsuz etkilemiştir. Salgının turizmi genel itibariyle olumsuz etkilediği kabul edilse de spesifik bazı turizm türlerine fırsatlar oluşturmuştur. Bu bağlamda salgının turizme etkileri turizm türlerine göre değerlendirilmiştir. Bunun yanında her ne kadar salgın sürecinde koşullar el vermese de salgın sayesinde önem kazanmış turizm türleri söz konusu olmuştur. Salgın sonrasına ötelenmiş bu tür turizm türleri için fırsat kabul edilmiştir. Salgının gelişmemiş ülkelerde oluşturduğu hasarın gelişmiş ülkelerdeki aktivistlerde oluşturduğu farkındalık ve hassasiyet gönüllü turizme dikkati çekmiş olmasına rağmen seyahat kısıtlamalarından dolayı kişilerin pandemi sonrası bu tür aksiyonlarını ötelemeleri buna örnek olarak gösterilebilir. Aynı şekilde salgından dolayı sağlık kuruluşların güçlendirilmesi pandemi sonrası medikal turizme önemli fırsatlar oluşturmuş olması da bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Ayrıca süründürülebilir bir turizm için destinasyonların alternatif turizm türleriyle çeşitlendirilmeleri krizleri daha kolay atlatmalarına olanak sağlayacağı salgının turizm türlerini farklı etkilemesiyle çıkarılabilir. Salgınla beraber turizm işletmelerinde temizlik, hijyen, sanitasyon gibi hizmetlere dikkat yoğunlaşmıştır. Bu kavramların önemlerinin pekişmesiyle turizm kalitesinde artma sağlayacağı ön görülmektedir. COVİD-19 pandemisinin turizm işletmelerine bir kazanımı da dijitalleşme olmuştur. Turizm hizmetlerin dijitalleşmesiyle zaman ve personelden önemli oranda tasarruf sağlanması ön görülmektedir.

Kaynakça

Acar, Yusuf. "Yeni Koronavirüs (COVID-19) Salgını ve Turizm Faaliyetlerine Etkisi". *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 28 Mart 2020, 7-21. https://doi.org/10.32572/guntad.703410.

Akin. "İnanç Turizminde Dünya ve Türkiye Destinasyonu". Cemal Akin, 26 Nisan 2016. https://cemalakin.wordpress.com/2016/04/26/inanc-turizminde-dunya-ve-turkiye-destinasyonu/.

Aksoy, Mustafa, ve Nurhayat İflazoğlu. "Tüketicilerin COVID-19 Salgını Sürecinde Yiyecek-İçecek İşletmelerinden Bekledikleri Hizmetin Niteliğine İlişkin Bir Araştırma". *Journal of Tourism and Gastronomy Studies* 8, sy 4 (30 Aralık 2020): 3362-77. https://doi.org/10.21325/jotags.2020.766.

Akten, Muammer. "Y ve Z Kuşaklarının Turizm Algıları ve Konaklama İşletmelerinden Beklentileri". Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, 2016.

Akyol, Ceyhun. "Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Covid-19 Salgınına Yönelik Görüşleri". *Journal of Gastronomy, Hospitality, and Travel* 3, sy 1 (30 Haziran 2020): 112-21.

Alaeddinoğlu, Faruk, ve Serkan Rol. "Covid-19 Pandemisi ve Turizm Üzerindeki Etkileri". *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 0, sy Sayı Salgın Hastalıklar Özel Sayısı (2020): 233-58.

Atar, Emrah. "Managing Air Pollution in International Environmental Policies: Covid-19 as a case to prove the impact of human on nature (and air pollution)". *International Journal of Academic Value Studies (Javstudies JAVS)* 2, sy 2 (2021): 63-72. https://doi.org/10.29228/javs.51632.

Ay, Merve. "Covid-19 Salgınının Turizm Sektörü Üzerindeki Etkisi",. editör Arif İğdeli ve Cuma Demirtaş, 35-55. Ekin Yayınevi, 2021.

Aykut, Serdar, ve Sezen Soner Aykut. "Kovid-19 Pandemisi ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu Temelinde Sosyal Hizmetin Önemi". *Toplumsal Politika Dergisi* 1, sy 1 (2020): 56-66.

Bağçi, Ebru, Cansu Uzun, ve Aziz Bostan. "COVİD-19 VE SAĞLIK TURİZMİ". *Journal of Awareness* 5, sy 3 (31 Temmuz 2020): 331-48. https://doi.org/10.26809/joa.5.025.

Bahar, Ozan, ve Nur ÇeliK İLal. "The economic effects of Coronavirus (COVID-19) in the tourism industry". *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 10 Mayıs 2020, 108-22. https://doi.org/10.24289/ijsser.728121.

Boyraz, Mehmet. "Koronavirüs (Covid-19) Eğitime Hiç mi Olumlu Katkı Sağlamadı? Turizm Eğitimi Veren Kurumların Çevrimiçi Etkinlik Performansı". *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi* 24, sy 1 (2021): 20-45.

Budak, Fatih, ve Şerif Korkmaz. "COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNE YÖNELİK GENEL BİR DEĞERLENDİRME: TÜRKİYE ÖRNEĞİ".

Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi, sy 1 (17 Mayıs 2020): 62-79. https://doi.org/10.35375/sayod.738657.

Çelik, Sedat, Erhan Coşkun, ve Emrah Öztürk. "Şehri Nuh'un (Şırnak) Kırsal Turizm Açısından Değerlendirilmesi". *International Journal of Social and Economic Sciences* 3, sy 2 (2013): 21-28.

Çınar, Fadime, ve Betül Gürleyen. "Türkiye'nin Medikal Turizm SWOT Analizi: COVID-19 Örneği". *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi* 3, sy 1 (2021): 51-60.

Dalahmetoğlu, Kaan Berk, ve Muharrem Avcı. "Covid-19 Salgınının Gastronomi Turizm Üzerine Etkisi: Kastamonu Örneği". *Journal of Humanities and Tourism Research* 11, sy 4 (31 Aralık 2021): 645-68.

Doğru, Esengül, ve Emine Koçak. "Covid-19 Salgınının Turistik Hizmet Sağlayan Konaklama İşletmelerine Etkisi (Fethiye Örneği)". *Doğu Coğrafya Dergisi* 26, sy 45 (15 Mayıs 2021): 106-24. https://doi.org/10.17295/ataunidcd.848544.

Durgun, Ayşe. "Covid-19 Sonrası Türk Turizm Sektöründe Oluşabilecek Fırsatlar ve Riskler". *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 12, sy 23 (20 Mart 2021): 79-95. https://doi.org/10.47129/bartiniibf.872884.

Etyemez, Senem, ve Ebru Kemer. "Covid 19 Salgınının Turistik Restoranlara Etkisi Üzerine Nitel Bir Çalışma". *İşletme Araştırmaları Dergisi* 13, sy 1 (13 Haziran 2021): 493-503.

Gencer, Nevzat. "Pandemi Sürecinde Bireylerin Koronavirüs (Kovid-19) Korkusu: Çorum Örneği". *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi* 2, sy 4 (2020): 1153-73. https://doi.org/10.47994/usbad.791577.

Girgin, Göksel Kemal. "Yerel Gıdaların Tüketilmesine Yönelik Turist Motivasyonlarının Ölçülmesi: Antalya'da Bir Uygulama". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sy Nisan 2018 22(Özel Sayı) (2018): 793-810.

Hacimustafaoğlu, Mustafa, ve Özge Önürmen. "Enfeksiyon Hastalıkları Pratiğinde Salgın Tanımlanması". *Çocuk Enfeksiyon Dergisi* 12, sy 4 (2018): 172-73. https://doi.org/10.5578/ced.201852.

Heydarov, Mir Salim. "Eğitim Turizmi Bağlamında Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Antalya ve Akdeniz Üniversitesine Yönelik Algılarının Tespiti ve Bir Araştırma". Akdeniz Üniversitesi, 2019. http://acikerisim.akdeniz.edu.tr/xmlui/handle/123456789/4290.

İçöz, Onur. "Sağlık Turizmi Kapsamında Medikal (Tıbbi) Turizm ve Türkiye'nin Olanakları". *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi* 4, sy 14 (2009): 2257-79. https://doi.org/10.19168/jyu.17972.

Kabacık, Mehmet. "Covit 19 Pandemisinin Türkiye Sağlık Turizmine Etkileri". *Journal of Tourism and Gastronomy Studies* 9, sy 5 (30 Aralık 2021): 464-76. https://doi.org/10.21325/jotags.2021.968.

Kendir, Hakan, ve Emin Arslan. "COVID-19 Salgını Sonrası Yükselen Trend Kırsal Turizm: Zile Örneği". *Turk Turizm Arastirmalari Dergisi* 4, sy 4 (10 Ekim 2020): 3668-83. https://doi.org/10.26677/TR1010.2020.584.

Kozak, Meryem Akoğlan, ve Gözde Türktarhan. "Gönüllü Turizmine Kavramsal Bir Bakış(A Conceptual Overvıew Of Volunteer Tourism)". *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi* 1, sy 2 (01 Temmuz 2012): 4-14.

Küçükkömürler, Saime, Nağme Boran Şirvan, ve Aybuke Ceyhun Sezgin. "Dünyada ve Türkiye'de Gastronomi Turizmi." *Uluslararası Turizm Ekonomi ve İşletme Bilimleri Dergisi* 2, sy 2 (03 Ocak 2019): 78-85.

Li, Junxiong, Thi Hong Hai Nguyen, ve J. Andres Coca-Stefaniak. "Coronavirus Impacts on Post-Pandemic Planned Travel Behaviours". *Annals of Tourism Research* 86 (Ocak 2021): 102964. https://doi.org/10.1016/j.annals.2020.102964.

Memiş Doğan, Meryem, ve Başak Düzel. "Covid-19 Özelinde Korku-Kaygı Düzeyleri". *Journal of Turkish Studies* 15, sy 4 (2020): 739-52. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.44678.

Menegaki, Angeliki N. "Hedging Feasibility Perspectives against the COVID-19 for the International Tourism Sector". Preprint. SOCIAL SCIENCES, 2020. https://doi.org/10.20944/preprints202004.0536.v1.

Meriç, Sağbetullah, ve Öznur Bozkurt. "Van Gölü'nün Rekreasyonel Turizm Potansiyelinin SWOT Analizi İle Değerlendirilmesi". *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)* 3, sy 1 (30 Haziran 2017): 154-67.

Nazneen, Shama, Xu Hong, ve Nizam Ud Din. "COVID-19 Crises and Tourist Travel Risk Perceptions". *SSRN Electronic Journal*, 2020. https://doi.org/10.2139/ssrn.3592321.

Ongan, Dilek, Ayşe Nur SONGÜR Bozdağ, ve Çağla Ayer. "COVID-19 Salgını Sürecinde Besin Tedariği ve Güvencesi(zliği)". *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi* 5, sy 2 (30 Haziran 2020): 215-20.

Onur, Neslihan. "Gastronomi Turizmi ve Hatay Lezzet Rotası". *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi* 3, sy 2 (31 Aralık 2021): 150-62.

Örnek, Nazlı, ve Kurtuluş Karamustafa. "COVID-19 Salgını ve Zenginleştirilmiş Turizm Ürünü: Turizm Çiçeği Önerisi". *Journal of Tourism and Gastronomy Studies* 9, sy 3 (28 Eylül 2021): 1639-60. https://doi.org/10.21325/jotags.2021.860.

Özer, Osman. "Kayseri Hürmetçi Sazlığı'nın coğrafi işaretli ürün potansiyeli ve gastronomi turizmi açısından değerlendirilmesi". *Journal of Tourism Research Institute* 2, sy 2 (2021): 107-25.

Sarı Gök, Hatice. "Gönüllü Turizm Konusunda Yapılan Araştırmaların Bibliyometrik Analizi: Scopus Örneği". *Turk Turizm Arastirmalari Dergisi* 5, sy 2 (09 Haziran 2021): 1546-67. https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.780.

Sarman, Emine, ve Abdullah Sarman. "COVİD-19 PANDEMİSİNİN SAĞLIK TURİZMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ". *Journal of Applied Tourism Research* 2, sy 2 (2021): 115-24.

Sezen Doğancılı, Olca. "Covid-19 Salgını Sonrası Turizm Destekleri". *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi* 4, sy 3 (13 Mayıs 2021): 2808-20.

Smart, Kaleb, Emily Ma, Hailin Qu, ve Li Ding. "COVID-19 İmpacts, Coping Strategies, and Management Reflection: A Lodging İndustry Case". *International Journal of Hospitality Management*, International journal of hospitality management. - Amsterdam [u.a.] : Elsevier, ISSN 0278-4319, ZDB-ID 1074264-5. - Vol. 94.2021, p. 1-14, 94 (2021): 1-14.

Soğancılar, Nusret, Zeynep Dereli, ve Güler Sağlam Arı. "COVİD 19 Salgınında Gıda Güvencesi: Gıda Tedarik Zincirlerine Bağlı Etkiler". *Alanya Akademik Bakış* 6, sy 2 (2022): 2333-49. https://doi.org/10.29023/alanyaakademik.1055879.

Sürme, Metin. *Turizm ve Kovid-19*. Istanbul: Iksad Yayınevi, 2020. https://iksadyayinevi.com/home/turizm-ve-kovid-19/.

Şahin, Fikrettin, ve Sevda Demir. "Tarihte Küresel Salgın Hastalıklar ve Toplum Hayatına Etkileri". İçinde *Küresel Salgının Anatomisi İnsan*

ve Toplumun Geleceği, editör Muzaffer Şeker, Ali Özer, ve Cem Korkut, 1. bs, 61-80. Turkish Academy of Sciences, 2020. https://doi.org/10.53478/TUBA.2020.025.

Şahiner, Tuba. "İnanç Turizmi Potansiyeli ve Halkın Inanç Turizmine Bakışı Açısından Karaman". Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, 2012. http://earsiv.kmu.edu.tr/xmlui/handle/11492/589.

Tükel, Yalçın. "Covid 19 Sürecinde Rekreatif Faaliyetlere Katılan Bireylerin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin İncelenmesi". *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi - BÜSBİD* 6, sy 1 (2021): 91-104.

Türken, Melda, ve Şükran Köse. "COVID-19 Bulaş Yolları ve Önleme". *Tepecik Eğit. ve Araşt. Hast. Dergisi* 30, sy Ek Sayı (2020): 36-42. https://doi.org/10.5222/terh.2020.02693.

Uslu, Yeter, Eda Yılmaz Alarçin, Emre Yılmaz, ve Erman Gedikli. "Türk Sağlık Sisteminin Markalaşmasına Stratejik Bir Bakış". *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 23, sy 1 (13 Nisan 2022): 207-25. https://doi.org/10.29029/busbed.1030757.

UNWTO. "World Tourism Remains At a Standstill as 100% of Countries Impose Restrictions on Travel", 11 Mayıs 2020. https://www.unwto.org/news/covid-19-world-tourism-remains-at-a-standstill-as-100-of-countries-impose-restrictions-on-travel.

Wut, Tai Ming, Jing (Bill) Xu, ve Shun-mun Wong. "Crisis Management Research (1985–2020) in the Hospitality and Tourism Industry: A Review and Research Agenda". *Tourism Management* 85 (Ağustos 2021): 104307. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2021.104307.

Yenişehirlioğlu, Emirhan, ve Hamide Salha. "COVID19 PANDEMİSİNİN TÜRKİYE İÇ TURİZMİNE YANSIMALARI: DEĞİŞEN TALEP ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA". *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 19, sy 37 (27 Haziran 2020): 355-68.

Yeşilyurt, Büşra, ve Alper Kurnaz. "KORONAVİRÜS (COVİD-19) PANDEMİ SÜRECİNDE RESTORAN SEKTÖRÜNDE YENİ BİR UYGULAMA: BULUT MUTFAKLAR". *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi* 10, sy 2 (01 Temmuz 2021): 47-62.

COVID-19 SALGINI KARŞISINDA KENTSEL POLİTİKALAR ve KENTSEL DİRENÇLİLİK ÇERÇEVESİNDEN DENEYİMLER

Dr. Öğretim Üyesi Gökhan ZENGİN*

Giriş

Kentleşme modern toplumların önemli başarılarından biri ve sosyal gelişmenin de bir koşuludur. Ancak kentleşme salgınların yayılmasına da uygun bir ortam hazırlamaktadır. Kentleşme oranı ile salgın hastalıkların yayılması arasında doğru orantının olduğu önceki salgınlardan anlaşılabilmektedir. Veba'dan, Kolera'ya, İspanyol Gribine kadar tüm salgın hastalıklar doğuşu kentsel ortamlarda başlamasa bile yayılma imkanını kentlerde bulmuşlardır. 20.yy ilk büyük salgını olan İspanyol Gribi virüs kökenli olduğu için Covid 19'a benzetilmektedir. 1918-1920 arasında 500 milyon İspanyol Gribine yakalanıp 1/5'i hayatını kaybetmiştir. Çin kökenli Asya Gribinde (1957-1958) yaklaşık 1 Milyon can kaybı yaşanmıştır.[1] 2019 Aralık ayında başlayıp günümüz itibariyle devam eden Covid 19 salgınında ise (2022 Mayıs) doğrulanan ölümlere göre ölen sayısı 2.6 Milyondur [2]. Salgının ölüm ve bulaşma seyri yavaşlamış ancak sona ermemiştir.

* Trakya Üniversitesi

[1] Tira, "About the Sustainability of Urban Settelements", s.362

[2] COVID-19 Data Explorer: Global Humanitarian Operations, https://data.humdata.org/visualization/covid19-humanitarian-operations/?layer=covid-19_cases_and_deaths,

Kaynakça

Aksoy, Yıldız. *COVID-19 Sonrası Dönemde Kentsel Alanları Yeniden Düşünmek*. Ankara: Nobel Kitabevi, 2021.

Carlson, C.J., Albery, G.F., Merow, C. vd. "Climate change increases cross-species viral transmission risk", *Nature* (28.04.2022), Unedited version), https://www.nature.com/articles/s41586-022-04788-w#citeas. (erişim 04.05.2022).

Chandra, Rina. "From food to tech, coronavirus to spur urban planning rethink", son güncelleme 18.03.2020, https://news.trust.org/item/20200318110654-1rdnc/. (erişim 01.05.2022).

Chen Jie, Guo Xiaoxin, Pan Haozhi, Shihu Zhong, "What determines city's resilience against epidemic outbreak: evidence from China's COVID-19 experience", *Sustainable Cities and Society*. Vol:70/102892 (2021):1-11. https://doi.org/10.1016/j.scs.2021.102892. (erişim 14.04.2022).

Chu Zien, Cheng Mingwang, Malin, Song, "What determines urban resilience against COVID-19: City size or governance capacity?", *Sustainable Cities and Society.* Vol:75/103304 (2021): 1-12. https://doi.org/10.1016/j.scs.2021.102892. (erişim 14.04.2022).

Colucci, Angela, "Resillient Cities: Approaches and Practices", *Resillience Injections in Urban Agenda Resillience Lab.* (2014), s.4-6.

Business Insider. "Coronavirus still aren't really all that ready", son güncelleme 08.09.2020, https://www.businessinsider.com/best-prepared-countries-for-a-pandemic-still-not-that-prepared-2020-3. (erişim 10.05.2022).

Coşkun Hamit, Yıldırım Nazmiye, Samettin Gündüz, "The spread of COVID-19 virus through population density and wind in Turkey cities", *Science of the Total Enviroment*, Vol:751/141663, (2021). https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.141663 (erişim 14.04.2022).

Humandata, "COVID-19 Data Explorer: Global Humanitarian Operations", son güncelleme 31.05.2022, https://data.humdata.org/visualization/covid19-humanitarian-operations/?layer=covid-19_cases_and_deaths. (erişim 14.04.2022).

Galantini, Yaman Deniz Z "Kentsel Dayanıklılık Perspektifinde Salgınlarla Mücadele", *Mimarlık Dergisi*, Mimarlar Odası Yayını, 2021, sayı: 417, s. 31-34.

Galantini, Yaman Deniz Z., "Covid-19 Salgını ile Mücadele Kapsamında Kent Planlamada Öne Çıkan Temel Yaklaşımlar", 2.Uluslararası Afet ve Dirençlilik Kongresi: Metropoliten Kentlerin Dirençliliği (idRc 2020) Özet Kitabı 13-15.10.2020, s:197. http://2020.idrcongress.org/uploads/files/abstract_of_idRc2020.pdf. (erişim 05.05.2022).

Gerçek, Deniz. "21. Yüzyıl ve Dirençli Kentler", *Mimarlık Dergisi*, Mimarlar Odası Yayını, 2021, sayı:417, s. 39-42.

Holling C. Stanley, "Engineering Resillience versus Ecological Resillience", Engineering Within Ecological Constrains, der., Peter C. Schulze, Washington National Academy Press, 1996, s.31-44.

Hu Ming, Roberts D. Jennifer, Gesine Azvedo and David Milner, "The role of built andsocial environmental factors in Covid-19 transmission: A look at America's capital city", *Sustainable Cities and Society*, Vol:65/102580, (2021). https://doi.org/10.1016/j.scs.2020.102580 (erişim 05.04.2022).

Johnson Cassidy and Blackburn Sophie, "Advocacy for Urban Resilience: UNISDR's Making Cities Resilient Campaign", *Environment & Urbanization* (2014), International Institute for Environment and Development (IIED). Vol: 26(1), s.29–52, https://doi.org/10.1177/0956247813518684. (erişim 31.03.2022).

Kiersz, Adrian, 'The 20 countries in the world best prepared for an epidemic like differently. What does life without a lockdown look like", Global Helath https://www.weforum.org/agenda/2020/02/these-are-the-countries-best-prepared-for-health-emergencies. (erişim 22.04.2021).

Küresel Sağlık Güvenliği Endeksi "ADVANCING COLLECTIVE ACTION AND ACCOUNTABILITY AMID GLOBAL CRISIS", https://www.ghsindex.org/wp-content/uploads/2021/12/2021_GHSindexFullReport_Final.pdf. (erişim 10.05.2022).

Mc Cann A. vd. "Italy's Virus Shutdown Came Too Late. What Happens Now?"son güncelleme14.04.2020,https://www.nytimes.com/interactive/2020/04/05/world/europe/italy-coronavirus-lockdown-reopen.html.

Meerow Sara, Joshua P. Newell, Melissa Stults, "Defining urban resilience: A Review", *Landscape and Urban Planning,* Vol: 147, (2016), s. 38–49.

Megahed N.A. and Ghoneim E.M. "Antivirus-built environment: Lessons learned from Covid-19 pandemic. Sustain Cities Soc" Vol:61/102350, (2020), https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7313520/pdf/main.pdf.(erişim01.04.2022).

OECD Tackling Coronavirüs Contributing to Global Effort, "First lessons from government evaluations of COVID-19 responses: A synthesis" son güncelleme 21.012021,https://read.oecdilibrary.org/view/?ref=1125_11254367j5hea8nk4&title=First-lessons-from-government-evaluations-of-COVID-19-responses. (erişim 11.04.2022).

OECD, "The Territorial Impact of COVID-19: Managing the Crisis across Levels of OECD, Resillience Cities, https://www.oecd.org/cfe/regionaldevelopment/resilient-cities.htm. (erişim 24.05.2022).

Oğur, Aygün Aysun, Özman Kurt Ebru ve Özdemir Zeynep. "Harnessing Covid-19 Experiences in Pandemic Regions for Tentative Framework of Urban Resilience" (2021).https://regions.regionalstudies.org/ezine/article/pandemic-regions resilience/?print=pdf. (erişim 01.03.2022).

Özer, Yunus Emre. Risk Azaltma Yaklaşımı Çerçevesinde Dirençli Kentler, 2018, Bursa, Ekin Kitabevi.

Petersen Hannah Ellis ve Rahman Shaikh, "We are very afraid': scramble to contain coronavirus in Mumbai slum", son güncelleme 07.04.2022. https://www.theguardian.com/world/2020/apr/07/we-are-very-afraid-scramble-contain-coronavirus-mumbai-slum-dharavi, (erişim 30.05.2022).

Phillips T. "Jair Bolsonaro claims Brazilians 'never catch anything as Covid-19 cases rise", son güncelleme 08.08.2020. https://www.theguardian.com/...al-development/2020/mar/27/jair-bolsonaro-claims-brazilians-never-catch-anything-as-covid-19-cases-rise. (erişim 22.04.2021).

Rockfellar Foundation, "City Resillience Framework", (2015) https://www.rockefellerfoundation.org/wp-content/uploads/City-Resilience-Framework-2015.pdf. (erişim 22.04.2022).

Sağlık Bakanlığı, "Pandemik İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı", Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, 2019, Ankara.

Soysal, Ahmet, "Kentler ve Bulaşıcı Hastalıklar". https://www.skb.gov.tr/kentler-ve-bulasici-hastaliklar-4-s39220k/. (erişim 14.04.2022).

NBC News-Sui, Cindy. "Taiwan, the coronavirus pandemic is playing out very differently. What does life without a lockdown look like?", son güncelleme 23.04.2020, https://www.nbcnews.com/news/world/taiwanese-authorities-stay-vigilant-virus-crisis-eases-n1188781. (erişim 11.04.2022).

Şeker Muzaffer, Özer Ali, Zekeriya Tosun, vd. "Covid 19 Pandemi Değerlendirme Raporu", TÜBA 17.04.2020, Ankara, s.23-27. https://www.tuba.gov.tr/files/images/2020/kovidraporu/Covid-19%20Raporu-Final%2B.pdf. (erişim 04.05.2022).

The Lancet, "Covid 19: Learning from Experience", son güncelleme 28.03.2020. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30686-3. (erişim tarihi 22.04.2022).

Thompson Tisha 'From Fields to Field Hospitals'. Son güncelleme 27.05.2020. https://www.espn.com/espn/feature/story/_/id/29040773/how-coronavirus-turned-world-athletic-fields-field-hospitals. (erişim 30.04.2022).

Tira, Maurizio. "About the Sustainability of Urban Settlements. A first reflection on the correlation between the spread of Covid-19 and the regional average population density in Italy", TeMA: Journal of Land Use, Mobility and Environment Special Issue COVID-19 vs CITY-20 SCENARIOS, INSIGHTS, REASONINGAND RESEARCH, Mart,2020,s.361-371. http://www.serena.unina.it/index.php/tema/issue/download/510/469.(erişim30.04.2022).

Tuthill, Kathleen, "John Snow And The Broad Street Pump On The Trail Of An Epidemic", *Cricket*, Vol: 31/3, s.23-31.

UNISDR, "Toolkit for local governments–10 essentials", http://www.unisdr.org/campaign/resilientcities/toolkit/essentials (erişim 22.04.2022).

United Nations Development Programme (UNDP). "AN ANALYTICAL REVIEW A DECADE OF URBAN RESILIENCE:

Lessons and Recommendations", 2021, https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2021-12/UNDP-ODI-An-Analytical-Review-A-Decade-of-Urban-Resilience.pdf. (erişim 04.05.2022).

Weforum. 'How cities around the world are handling COVID-19 – and why, "we need to measure their preparedness'. Son görüntüleme 07.08.2020. https://www.weforum.org/platforms/covid-action-platform. (erişim 10.05.2022).

National Library of Medicibe- Wired "Singapore Was Ready for Covid-19—Other Countries, Take Note". https://www.ncbi.nlm.nih.gov/search/research-news/8866/ (erişim 22.04.2021).

Bloomberg. "Covid 19 Resillience Ranking", son güncelleme 06.06.2022, https://www.bloomberg.com/graphics/covid-resilience-ranking/.

BBC Türkçe. "Brezilya'da Covid Ölümleri", son güncelleme 30.04.202, https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-56938532.

PANDEMİ ve ÇEVRE POLİTİKALARI

Dr. Öğretim Üyesi Muhammed Yunus BİLGİLİ*

Giriş

Nüfus artışı, sanayileşme ve kentleşme, doğal kaynaklar üzerindeki baskıyı artırarak çevre sorunlarına neden olmuştur. Çevre sorunlarının insan ve çevre sağlığı üzerinde yarattığı olumsuz etkilerin azaltılması ve koruma-kullanma dengesinin sağlanabilmesi adına devletler, 20. yüzyılda çevre politikaları oluşturmaya başlamıştır. Uygulanan politikaların başarıya ulaşıp ulaşmadığının tartışıldığı 21. yüzyılda devletler, COVID-19 pandemisi ile yüzleşmek durumunda kalmıştır. Küresel bir sağlık krizi olarak nitelendirilebilecek pandeminin yayılmasını engellemek adına başvurulan tedbirler, çevre ve ekosistemleri çeşitli şekillerde etkilemiştir. Bu tedbirler, su, hava, gürültü ve görüntü kirliliği ile karbon emisyonlarının azaltılması gibi olumlu etkilerin gözlenmesine; tıbbi atık miktarının ve kimyasal madde kullanımının artması gibi olumsuz etkilerin yaşanmasına yol açmıştır.

Pandemi döneminde uygulanan tedbirlerin çevre üzerindeki pozitif etkilerinin kalıcılığının sağlanması ve negatif etkilerin minimuma indirilerek muhtemel yeni salgınlara hazırlık yapılması, çevre politikalarında birtakım değişikliklere gidilmesini gündeme getirmiştir. Bu çalışmanın amacı, pandeminin çevre üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin

* Karadeniz Teknik Üniversitesi

- Doğal kaynakların sürdürülebilirliği, verimlilik ve ekolojik restorasyon, çevre politikasının temel paradigması haline dönüştürülmelidir.
- Su kirliliği ve atık su yönetiminde, hem önleyici hem de onarımcı politikalar bir arada kullanılmalıdır.
- Üretim ve tüketim faaliyetlerinden kaynaklanan emisyonların ve kirliliklerin azaltılabilmesi için döngüsel ekonomi modeline geçiş sağlanmalıdır.
- Kentleşme politikası, birim alan başına düşen nüfus yoğunluğunu azaltıcı planlarla desteklenmelidir.
- Ulaşım faaliyetlerinde, toplu taşıma ve bisiklet kullanımı gibi çevre üzerinde daha az etki bırakan yöntemler teşvik edilmelidir.

Bu çerçevede, çevre politikalarının sorunları önleyici bir bakış açısıyla hazırlanabilmesi için ihtiyat ve önleme ilkelerinin ön plana çıkarılması gerektiği ifade edilmelidir. Bütün tedbirler alınsa dahi, sorunların ortaya çıkması durumunda ise, iş birliği ilkesini dikkate alan onarımcı çözümler uygulanmalıdır. Ayrıca, çevre politikasında belirlenen amaç ve hedeflere ulaşılabilmesi için, idari, bilgilendirici, ekonomik ve mali araçlar bir arada kullanılmalıdır.

Kaynakça

Beder, Sharon. *Environmental Principles and Policies: An Interdisciplinary Approach*. Sydney: UNSW Press, 2006.

Beyazıt Üçgün, Ayşenur ve Cavit Yavuz. "COVID-19 Pandemisinin Hatırlattıkları: Temizlik ve Dezenfeksiyon". *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi.* 30 /5 (2021): 351-357.

Biermann, Frank. "The Future of 'Environmental' Policy in the Anthropocene: Time for A Paradigm Shift". *Environmental Politics*. 30/1-2 (2021): 61-80.

Bilgili, Muhammed Yunus. "Çevre Politikası Araçları: Türkiye Örneği". Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, 2012.

Bilgili, Muhammed Yunus. "Recommendations for the Post- Corona Era Within the Scope of Preventive and Reactive Environmental Policies". *Understanding Environmental Policy After Covid-19*. Der., Ömer Uğur ve Emre Cengiz. Berlin: Peter Lang, 2021: 19-33.

Bozkurt, Yavuz. *Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Türkiye'de Çevre Politikalarının Dönüşümü*. Bursa: Ekin Yayınevi, 2010.

Cho, Beomgeun ve M. Jae Moon. "The Determinants of Citizens' Preference of Policy Instruments for Environmental Policy: Do Social Trust, Government Capacity, and State-Society Relations Matter?". *International Review of Public Administration*. 24/3 (2019): 205-224.

Corlett, Richard T., Richard B. Primack, Vincent Devictor, Bea Maas, Varun R. Goswami, Amanda E. Bates, Lian Pin Koh, vd. "Impacts of the Coronavirus Pandemic on Biodiversity Conservation". *Biological Conservation.* 246 (2020): 108571. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2020.108571.

Dantas, Guilherme, Bruno Siciliano, Bruno Boscaro França, Cleyton M. da Silva ve Graciela Arbilla. "The Impact of Covid-19 Partial Lockdown on the Air Quality of the City of Rio De Janeiro, Brazil". *Science of the Total Environment*. 729 (2020): 139085. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.139085.

Eccleston, Charles H. ve Frederic March. *Global Environmental Policy: Concepts, Principles, and Practice*. Boca Raton: CRC Press, 2011.

Ege, Göknur ve Mehmet Ali Ege. "COVID-19 Küresel Sağlık Krizinin Çevresel Etki ve Sonuçları". *Journal of Environmental and Naturel Studies.* 4/1 (2022): 89-95.

Espejo, Winfred, José E. Celis, Gustavo Chiang ve Paulina Bahamonde. "Environment and COVID-19: Pollutants, Impacts, Dissemination, Management and Recommendations for Facing Future Epidemic Threats". *Science of the Total Environment*. 747 (2020), 141314. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.141314.

Güleç Solak, Sevcan ve İpek Sürmeli. "Hükümet Programları ve Kalkınma Planları Ekseninde Çevre Politikası Analizi". *Yasama Dergisi.* 30 (2015): 24-43.

Huppes, Gjalt, ve Udo E. Simonis. "Environmental Policy Instruments". *Principles of Environmental Sciences*. Der., Jan J. Boersema ve Lucas Reijnders. Dordrecht, London: Springer, 2009: 239-280.

Jordan, Andrew, Rüdiger K.W. Wurzel ve Anthony R. Zito. "New' Instruments of Environmental Governance: Patterns and Pathways of Change". *Environmental Politics*. 12/1 (2003): 1-24.

Keleş, Ruşen, Can Hamamcı ve Aykut Çoban. *Çevre Politikası*. 7. Baskı. Ankara: İmge Kitabevi, 2012.

Liao, Zhongju. "Environmental Policy Instruments, Environmental Innovation and the Reputation of Enterprises". *Journal of Cleaner Production*. 171 (2018): 1111-1117.

Metz, Florence ve Karin Ingold. "Politics of the Precautionary Principle: Assessing Actors' Preferences in Water Protection Policy". *Policy Sciences*. 50 (2017): 721-743.

Mickwitz, Per. "A Framework for Evaluating Environmental Policy Instruments". *Evaluation*. 9/4 (2003): 415-436.

Mutlu, Ayşegül. "Küresel Kamusal Mallar Bağlamında Sağlık Hizmetleri ve Çevre Kirlenmesi: Üretim, Finansman ve Yönetim Sorunları". *Maliye Dergisi*. 150 (2006): 53-78.

Orhan, Gökhan. "Türkiye'de Çevre Politikaları: Değişen Söylemler, Değişmeyen Öncelikler". *Memleket Siyaset Yönetim*. 19-20 (2013): 1-24.

Pacheco-Vega, Raul. "Environmental Regulation, Governance, and Policy Instruments, 20 Years After the Stick, Carrot, and Sermon Typology". *Journal of Environmental Policy & Planning*. 22/5 (2020): 620-635.

Rahman, Mostafizur, Bodrud-Doza, Mark D. Griffiths ve Mohammed A. Mamun. "Biomedical Waste Amid COVID-19: Perspectives from Bangladesh". *The Lancet, Global Health*. 8/10 (2020): e1262. https://doi.org/10.1016/S2214-109X(20)30349-1.

Rittberger, Berthold ve Jeremy Richardson. "Old Wine in New Bottles? The Commission and the Use of Environmental Policy Instruments". *Public Administration*. 81/3 (2003): 575-606.

Rousseau, Sandra ve Nick Deschacht. "Public Awareness of Nature and the Environment During the COVID-19 Crisis". *Environmental and Resource Economics*. 76 (2020): 1149-1159.

Rume, Tanjena ve S. M. Didar-Ul Islam. "Environmental Effects of COVID-19 Pandemic and Potential Strategies of Sustainability". *Heliyon*. 6/9 (2020), e04965. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e04965.

Rupani, P. F., M. Nilashi, R. A. Abumalloh, S. Asadi, S. Samad ve S. Wang. "Coronavirus Pandemic (COVID-19) and Its Natural Environmental Impacts". *International Journal of Environmental Science and Technology*. 17/11 (2020): 4655-4666.

Saadat, Saeida, Deepak Rawtani ve Chaudhery Mustasnar Hussain. "Environmental Perspective of COVID-19". *Science of the Total Environment*. 728 (2020): 138870. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.138870.

Sarkodie, Samuel Asumadu ve Phebe Asantewaa Owusu. "Impact of COVID-19 Pandemic on Waste Management". *Environment, Development and Sustainability*. 23 (2021): 7951-7960.

Shakil, Mohammad Hassan, Ziaul Haque Munim, Mashiyat Tasnia ve Shahin Sarowar. "Covid-19 and the Environment: A Critical Review and Research Agenda". *Science of the Total Environment*. 745 (2020): 141022. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.141022.

Somani, Mohit, Abhishek N. Srivastava, Shiva Kumar Gummadivalli ve Aparna Sharma. "Indirect Implications of COVID-19 towards Sustainable Environment: An Investigation in Indian Context". *Bioresource Technology Reports*. 11 (2020): 100491. https://doi.org/10.1016/j.biteb.2020.100491.

Tandon, Usha. "Green Justice and the Application of Polluter- Pays Principle: A Study of India's National Green Tribunal". *OIDA International Journal of Sustainable Development*. 13/01 (2020): 35-46.

Tobías, Aurelio, Cristina Carnerero, Cristina Reche, Jordi Massagué, Marta Via, María Cruz Minguillón, Andrés Alastuey ve Xavier Querol. "Changes in Air Quality during the Lockdown in Barcelona (Spain) One Month into the SARS-COV-2 Epidemic". *Science of the Total Environment*. 726 (2020): 138540. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.138540.

Toprak, Düriye. "Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Çevre Politikaları ve Mali Araçlar". *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2/4 (2006): 146-169.

Turgut Yılmaz, Nükhet. *Çevre Politikası ve Hukuku*. Ankara: İmaj Yayınevi, 2009.

Ulucak, Recep. "İktisat Politikası Aracı Olarak Çevre Politikaları ve Araç Seçimi". *Akademik Bakış Dergisi*. 34 (2013): 1-16.

United Nations. *Report of the World Commission on Environment and Development : "Our Common Future"*. 1987. https://digitallibrary.un.org/record/139811 (Erişim: 20/05/2022).

Vučić, Vlastimir ve Miljana Radović Vučić. "Conceptualizing Integrated Policymaking: Does the Diversification of Environmental Policy Instruments Contribute to Increased Sustainability?". *The European Journal of Applied Economics*. 17/2 (2020): 54-66.

Wang, Qiang ve Min Su. "A Preliminary Assessment of the Impact of COVID-19 on Environment-A Case Study of China". *Science of the Total Environment*. 728 (2020), 138915. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.138915

Yunus, Ali P., Yoshifumi Masago ve Yasuaki Hijioka. "Covid-19 and Surface Water Quality: Improved Lake Water Quality during the Lockdown". *Science of the Total Environment.* 731 (2020): 139012. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.139012.

Yurtsever, Meral. "COVID-19 Pandemisinin Çevre Üzerindeki Erken Dönem Etkileri". Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi. 25/3 (2020): 1611-1636.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER VE COVID-19: REALİZM ve KÜRESEL SALGIN

Doktor Adayı Hamdullah BAYCAR
Dr. Öğretim Üyesi Emrah ATAR

Giriş

2019'un son günlerinde farkına varılan ve günümüz itibariyle 6,3 milyon insanın hayatına mal olan sosyal hayatı okulları kapattıracak kadar etkileyen COVİD-19 salgını, birçok bilim alanının konusu olduğu gibi Uluslararası İlişkilerinde konusu oldu.[1] Uluslararası İlişkiler disiplinin gerek geleneksel gerekse de modern teorileri COVİD-19 salgınını anlamlandırmaya çalışarak çeşitli teorilerce uluslararası ilişkilerin aktörleri sayılan devletler, örgütler ve hatta bireylerin bu salgına karşı tepkilerini açıklamışlardır.

Bu çalışma bu anlamda uluslararası ilişkiler teorilerinden realizmin COVİD-19 salgınını nasıl açıkladığını gösterecektir. Teoriler genel olarak olayları görme biçimini belirleyen gözlükler olarak tanındığı için her bir teori kendi içinde anlamlı bir bütün oluşturmaktadır.[2] Bu bağlamda COVİD-19'un re-

[*] Exeter Üniversitesi
[**] Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

[1] Sara E Davies ve Clare Wenham, "Why the COVID-19 Response Needs International Relations", *International Affairs* 96, sy 5 (01 Eylül 2020): 1227-51, https://doi.org/10.1093/ia/iiaa135; "WHO: Africa Not Ready for Imminent Third Wave – Latest Updates", TRT World, 03 Haziran 2021, https://www.trtworld.com/life/who-africa-not-ready-for-imminent-third-wave-latest-updates-47212.

[2] Timothy Dunne, Milja Kurki, ve Steve Smith, ed., *International relations theories: discipline and diversity*, Third edition (Oxford: Oxford University Press, 2013).

gibi terimlerle de bunu popülize etmişlerdir. Her ne kadar bu bağlamda insanların devletlerden beklentisi artmışsa da salgın süresince devletlerin birbirine yaptığı yardımlar, uluslararası örgütlerin üstlendiği rol (gerek bilgi paylaşımı gerekse de yardımlarda) sadece realist paradigma ile açıklanması zordur. Bütün bunları düşünecek olursak salgın realistlerin gösterdiği gibi realizmin açık zaferi olmaktan uzaktır. Nitekim her ne kadar bu çalışmanın konusu değilse de başka çalışmalar sermayenin zaferi ve sınıflar arasındaki ciddi etkilenme farkı olduğundan Marxismin zaferi, cinsiyet eşitsizliği ve okulların kapanması gibi nedenlerden dolayı kadınların dexavantajlı duruma düşmelerinden dolayı Feminist okulun sistem okumasını hâkli çıkarmaktadır. Liberalizm'de gerek Covax gerekse de diğer uluslararası girişimlerin varlığıyla en az realistler kadar hâkli çıktığını savunmuştur.

Kaynakça

Al- Farsi, Faisal Khalifa. "(Realism and International Relations) Evaluating the Brought Back of Political Realism During the Corona virus (Covid-19)". Muscat: Sultan Qaboos University College of Economics and Political Sciences Political Science Department, 19 Mayıs 2020.

Alhammadi, Abdullah. "The Neorealism and Neoliberalism behind International Relations during Covid-19". *World Affairs* 185, sy 1 (Mart 2022): 147-75. https://doi.org/10.1177/00438200211065128.

Allison, Graham. "The Thucydides Trap". *Foreign Policy* (blog), 09 Temmuz 2017. https://foreignpolicy.com/2017/06/09/the-thucydides-trap/.

Antunes, Sandrina, ve Isabel Camisão. *International Relations Theory*. Editör Stephen McGlinchey, Rosie Walters, ve Christian Scheinpflug. Bristol: E-International Relations, 2017. https://open.umn.edu/opentextbooks/BookDetail.aspx?bookId=544.

Babones, Salvatore. "Yes, Blame WHO for Its Disastrous Coronavirus Response". *Foreign Policy* (blog), 27 Mayıs 2020. https://foreignpolicy.com/2020/05/27/who-health-china-coronavirus-tedros/.

Basrur, Rajesh, ve Frederick Kliem. "Covid-19 and International Cooperation: IR Paradigms at Odds". *SN Social Sciences* 1, sy 1 (Ocak 2021): 7. https://doi.org/10.1007/s43545-020-00006-4.

Braw, Elisabeth. "The EU Is Abandoning Italy in Its Hour of Need". *Foreign Policy* (blog), 14 Mart 2020. https://foreignpolicy.com/2020/03/14/coronavirus-eu-abandoning-italy-china-aid/.

Busby, Joshua. "What International Relations Tells Us about COVID-19". E-International Relations, 26 Nisan 2020. https://www.e-ir.info/2020/04/26/what-international-relations-tells-us-about-covid-19/.

Choi, Seong Hyeon. "How the Pandemic Undermined US Hegemony in Asia-Pacific: The COVID-19 Vaccine War and the South China Sea". Atlas Institute for International Affairs, 04 Şubat 2021. https://www.internationalaffairshouse.org/how-the-pandemic-undermined-us-hegemony-in-asia-pacific-the-covid-19-vaccine-war-and-the-south-china-sea/.

BBC News. "Covid: WHO Says 'extremely Unlikely' Virus Leaked from Lab in China", 09 Şubat 2021, blm. China. https://www.bbc.com/news/world-asia-china-55996728.

Davies, Sara E, ve Clare Wenham. "Why the COVID-19 Response Needs International Relations". *International Affairs* 96, sy 5 (01 Eylül 2020): 1227-51. https://doi.org/10.1093/ia/iiaa135.

Donnelly, Jack. *Realism and international relations*. Themes in international relations. Cambridge [England] ; New York: Cambridge University Press, 2000.

Dunne, Timothy, Milja Kurki, ve Steve Smith, ed. *International relations theories: discipline and diversity*. Third edition. Oxford: Oxford University Press, 2013.

Fareedi, Gazala. "Challenges to the Realist Perspective During the Coronavirus Pandemic". *E-International Relations* (blog), 06 Mayıs 2020. https://www.e-ir.info/2020/05/06/opinion-challenges-to-the-realist-perspective-during-the-coronavirus-pandemic/.

Fay, Timothy. "Applying Classical Realism, Institutional Liberalism and Normative Theory to the Development and Distribution of a COVID-19 Vaccine". *Gettysburg Social Sciences Review* 5, sy 1 (2021): 200-216.

Jackson, Robert H., ve Georg Sørensen. *Introduction to international relations: theories and approaches*. Fifth edition. Oxford: Oxford University Press, 2013.

Kavalski, Emilian, ve Nicholas Ross Smith. "Epidemics and the real Thucydides Trap | Global Policy Journal". Global Policy, 26 Şubat 2020. https://www.globalpolicyjournal.com/blog/26/02/2020/epidemics-and-real-thucydides-trap.

Khan, Ameer Abdullah, ve Shaheen Akhtar. "COVID-19 Pandemic: A Lost Opportunity for International Cooperation?" *ournal of Security and Strategic Analyses* 7, sy 2 (2021): 43-64.

Kliem, Frederick. "Realism and the Coronavirus Crisis". *E-International Relations* (blog), 11 Nisan 2020. https://www.e-ir.info/2020/04/11/opinion-realism-and-the-coronavirus-crisis/.

Lamola, M. John. "Thomas Hobbes in the Time of Coronavirus". *Social Epistemology Review and Reply Collective* 9, sy 4 (2020): 72-75.

Lindaman, Dana, ve Jérôme Viala-Gaudefroy. "Donald Trump's 'Chinese Virus': The Politics of Naming". The Conversation, 21 Nisan 2020. http://theconversation.com/donald-trumps-chinese-virus-the-politics-of-naming-136796.

Mackie, Chris. "Thucydides and the Plague of Athens - What It Can Teach Us Now". The Conversation, 20 Mart 2020. http://theconversation.com/thucydides-and-the-plague-of-athens-what-it-can-teach-us-now-133155.

McKeown, Timothy. "Neorealism". Oxford University Press, 28 Nisan 2014. https://doi.org/10.1093/obo/9780199743292-0037.

Nabipour, Pourya. "Corona Pandemic: Realism Limitation in Solving 21st Century Security Threats and the Need for New Ap". Tehran Times, 15 Şubat 2021. https://www.tehrantimes.com/news/458123/Corona-pandemic-Realism-limitation-in-solving-21st-century-security.

Nicholson, Dylan. "Realism and Global Pandemic". Defence Connect, 03 Nisan 2021. https://www.defenceconnect.com.au/key-enablers/5874-realism-and-pandemic.

Oliver, Christian. "Of Leviathan and lockdowns". POLITICO, 20 Nisan 2020. https://www.politico.eu/article/thomas-hobbesof-philosophy-coronavirus-leviathan-and-lockdowns/.

Peters, Michael A., Benjamin Green, Chunxiao Mou, Stephanie Hollings, Moses Oladele Ogunniran, Fazal Rizvi, Sharon Rider, ve Rob Tierney. "US–China Rivalry and 'Thucydides' Trap': Why This Is a Misleading Account". *Educational Philosophy and Theory*, 10 Ağustos 2020, 1-12. https://doi.org/10.1080/00131857.2020.1799739.

Migration and Home Affairs - European Commission. "Temporary Reintroduction of Border Control". Erişim 08 Haziran 2021. https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen/reintroduction-border-control_en.

Thomas, Phil. "Trump Demands 'reparations' from China over Covid". The Independent, 06 Haziran 2021. https://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-politics/trump-speech-china-covid-reparations-b1860402.html.

Waltz, Kenneth N. *Theory of international politics*. Addison-Wesley series in political science. Reading, Mass: Addison-Wesley Pub. Co, 1979.

Waltz, Kenneth Neal. *Man, the State and War: A Theoretical Analysis*. Reprint. New York: Columbia Univ. Press, 1992.

TRT World. "WHO: Africa Not Ready for Imminent Third Wave – Latest Updates", 03 Haziran 2021. https://www.trtworld.com/life/who-africa-not-ready-for-imminent-third-wave-latest-updates-47212.

Yongding, Yu, ve Kevin Gallagher. "Covid-19 and the Thucydides Trap". The Asset, 27 Nisan 2020. https://www.theasset.com/viewpoint/40267/covid-19-and-the-thucydides-trap.

COVID-19 SÜRECİNDE KAMUDA BÜYÜK VERİNİN ROLÜ ÜZERİNE

Arş. Gör. Yunus USTA*

Giriş

Gün geçtikçe daha da büyüyen, dijital ayak izlerimizin oluşturduğu büyük veri (big data) özellikle pandemi döneminin ardından daha da gün yüzüne çıkmaya başlamıştır. Sosyal medya platformlarının daha çok reklamları kişiselleştirmek için analiz edip kullandığı veriler günümüzün petrolü nitelendirmesini taşımaktadır. Covid-19 salgınının insanları daha fazla sanal çevreye itmesi büyük verinin hacminin de genişlemesine sebep olmuştur. Kamunun birçok hizmeti de bu sanallaşma durumundan etkilenmiştir. Eğitim ve danışmanlık gibi birçok kamu hizmetinin sanal olarak sunulmaya başlaması ve özellikle sağlık alanında büyük verinin birçok kolaylık sağlaması bu kavramı daha sık duymamızın nedenleri arasındadır.

Büyük veri tek başına bir anlam ifade etmemektedir. Büyük veri bir anlamda okyanusu çağrıştırmaktadır. Ancak veriler veri bilimciler tarafından çeşitli yapay zekâ veya algoritmalar yardımıyla işlenerek kullanılabilir. Büyük şirketler her ne kadar verilerini daha çok reklam anlamında kullansa da siyasi çerçeveye olan etkileri de kamuoyunda tartışılmaktadır. Bununla birlikte büyük verinin kamuda etkinlik ve

* Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Covid-19 salgını dünyada birçok sektörü etkilemiş ve etkilemeye devam etmektedir. Covid-19 da yaşanan talep düşüşü ve salgının bitmeye yaklaşmasının ardından birden artan talep sonrasında arz talep dengesindeki bozulma sonucunda ekonomik krizlerin başlangıcı oluşmaktadır. Burada büyük veri bir çözüm sağlayabilir mi soruları sorulmalıdır. Örneğin bu krizin çözümü adına önceden toplanmış tedarik verileri analiz edilerek tedarik zincirindeki akşamların önüne geçilebilir. Ekonomik resesyon tehlikesinin önüne geçilmeye çalışılabilir. Bu sorunlarla mücadele kapsamında büyük veri daha önce sağlık sorunlarında belli bir başarıya ulaştığı göz önünde bulundurulursa bu problemlere de bir çözüm sağlayabilir. Bunu yaparken kullanılacak araçlar yapay zekâ ve algoritmalardır. Bu algoritmalar etik değerler göz önüne alınıp tasarlanmalı, açıklık ve şeffaflığı sağlamalı ve bu sayede meşruiyetini temin etmelidir. Aksi takdirde kapalı olarak kalması kendi meşruiyetini zora sokacaktır.

Kaynakça

Agarwal, P. K. "Public Administration Challenges in the World of AI and Bots". *Public Administration Review* 78, sy 6 (2018): 917-21. https://doi.org/10.1111/puar.12979.

Akıncı, Ayşe Nur. *Büyük Veri Uygulamalarında Kişisel Veri Mahremiyeti*. Ankara: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019.

Aktan, Ertuğrul. "Büyük Veri: Uygulama Alanları, Analitiği ve Güvenlik Boyutu". *Bilgi Yönetimi* 1, sy 1 (22 Haziran 2018): 1-22. https://doi.org/10.33721/by.403010.

Altun, Turgay, Fatih Şahin, ve Nail Öztaş. "Kamu Politikalarının Belirlenmesi Ve Uygulanmasında Büyük Veri". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 22, sy Kayfor 15 Özel Sayısı (30 Aralık 2017): 2021-44.

Atar, Emrah. "Uluslararası Göç ve Mülteci Yönetimi İçin Büyük Veri Kullanımının Avantaj ve Dezavantajlarının Sistematik Analizi". Alternatif Politika 13, sy 1 (2021): 146-74.

Bifet, Albert. "Bifet, A.: Mining Big Data: Current Status, and Forecast to the Future. SIGKDD Explorations 14(2), 1-5". *ACM SIGKDD Explorations Newsletter* 14 (30 Nisan 2013): 1-5. https://doi.org/10.1145/2481244.2481246.

Busuioc, Madalina. "Accountable Artificial Intelligence: Holding Algorithms to Account". *Public Administration Review* 81, sy 5 (2021): 825-36. https://doi.org/10.1111/puar.13293.

Caldwell, Kyle. "Are you next on the taxman's hitlist?", 2014. https://www.telegraph.co.uk/finance/personalfinance/tax/11092959/HMRC-targets-Are-you-next-on-the-taxmans-hitlist.html.

Diebold, Francis X. "On the Origin(s) and Development of the Term 'Big Data'". *SSRN Scholarly Paper*. Rochester, NY, 21 Eylül 2012. https://doi.org/10.2139/ssrn.2152421.

Dridi, Ahmet& Sassi Salma& Tissaoui, Anis, "Search, Analysis and Visual Comparison of Massive and

Heterogeneous Data: Application in the Medical Field". (İçinde) *Big Data in Complex Systems: Challenges and Opportunities*, Springer International Publishing, 2015.

BBC News. "Ebola Tracking System for Sierra Leone Offered by IBM", 27 Ekim 2014, blm. Technology. https://www.bbc.com/news/technology-29744081.

Friedman, Uri. "Big Data: A Short History". *Foreign Policy* (blog). Erişim 25 Haziran 2022. https://foreignpolicy.com/2012/10/08/big-data-a-short-history/.

Government of India. "Aarogya Setu". Erişim 29 Haziran 2022. https://aarogyasetu.gov.in/.

GOV.UK. "2010 to 2015 government policy: tax evasion and avoidance". Erişim 28 Haziran 2022. https://www.gov.uk/government/publications/2010-to-2015-government-policy-tax-evasion-and-avoidance/2010-to-2015-government-policy-tax-evasion-and-avoidance.

Gürsakal, Necmi. *Büyük Veri*. 2. Baskı. Bursa: Dora Yayınevi, 2014.

Heaton, Brian. "Denver Water Uses Big Data to Improve Efficiency". GovTech, 01 Ekim 2013. https://www.govtech.com/data/Denver-Water-Uses-Big-Data-to-Improve-Efficiency.html.

Helms, Josh. "Five Examples of How Federal Agencies Use Big Data | IBM Center for The Business of Government", 2015. https://www.businessofgovernment.org/blog/five-examples-how-federal-agencies-use-big-data.

IBM. "LTA, SMRT, StarHub And IBM Collaborate To Improve Transport With Data For Singapore Commuters". Erişim 28 Haziran 2022. https://www.starhub.com/about-us/newsroom/2014/june/lta--smrt--starhub-and-ibm-collaborate-to-improve-transport-with0.html.

Islam, M. N. ve Seoul. "South Korea Winning the Fight against Coronavirus Using Big-Data and AI". The Daily Star, 14 Mart 2020. https://www.thedailystar.net/online/news/south-korea-winning-the-fight-against-coronavirus-using-big-data-and-ai-1880737.

Karaca, Yunus Emre, ve Serpil Aslan. "Sentiment Analysis of Covid-19 Tweets by Using LSTM Learning Model". *Computer Science* IDAP-2021 : 5th International Artificial Intelligence and Data Processing symposium, sy Special (20 Ekim 2021): 366-74. https://doi.org/10.53070/bbd.990421.

Lohr, Steve. "The Age of Big Data". *The New York Times*, 11 Şubat 2012, blm. Sunday Review. https://www.nytimes.com/2012/02/12/sunday-review/big-datas-impact-in-the-world.html.

Maciejewski, Mariusz. "To Do More, Better, Faster and More Cheaply: Using Big Data in Public Administration". *International Review of Administrative Sciences* 83, sy 1_suppl (01 Mart 2017): 120-35. https://doi.org/10.1177/0020852316640058.

Mao, Zijun, Qi Zou, Hong Yao, ve Jingyi Wu. "The application framework of big data technology in the COVID-19 epidemic emergency management in local government—a case study of Hainan Province, China". *BMC Public Health* 21, sy 1 (04 Kasım 2021): 2001. https://doi.org/10.1186/s12889-021-12065-0.

Ohlhorst, Frank J. *Big Data Analytics: Turning Big Data into Big Money*. 1. bs. United States of America: John Wiley & Sons, 2012.

Oliveira, Daniel José Silva, Paulo Henrique de Souza Bermejo, José Roberto Pereira, ve Daniely Aparecida Barbosa. "The Application of The Sentiment Analysis Technique in Social

Media As A Tool For Social Management Practıces at The Governmental Level". *Revista de Administração Pública* 53 (Şubat 2019): 235-51. https://doi.org/10.1590/0034-7612174204.

Osman, Maddy. "Wild and Interesting Facebook Statistics and Facts (2022)". Kinsta®, 28 Aralık 2018. https://kinsta.com/blog/facebook-statistics/.

Özcan, Ali. "Büyük Veri: Fırsatlar ve Tehditler". *TRT Akademi* 6, sy 11 (30 Ocak 2021): 10-31. https://doi.org/10.37679/trta.818569.

Prevention, Chinese Center for Disease Control and. "Guidelines for Investigation and Management of Close Contacts of COVID-19 Cases". *China CDC Weekly* 2, sy 19 (01 Mayıs 2020): 329-31. https://doi.org/10.46234/ccdcw2020.084.

Şahinaslan, Önder. "Yeni Nesil Teknolojiler". İçinde *Dijital Dönüşüm*. İstanbul: Maltepe Üniversite Kitapları, 2020.

The University of New South Wales. "Big Data in the Public Sector: Five Ways the Government Is Using Data Science". The Mandarin, 14 Mayıs 2019. https://www.themandarin.com.au/108470-big-data-in-the-public-sector-five-ways-the-government-is-using-data-science/.

Toker, Seca. "Koronavirüs Salgını ile Mücadelede Büyük Veri ve Yapay Zeka Çalışmaları", sy 266 (t.y.): 1-4.

"Towards the Sustainable Development of Smart Cities through Mass Video Surveillance: A Response to the COVID-19 Pandemic | Elsevier Enhanced Reader". Erişim 29 Haziran 2022. https://doi.org/10.1016/j.scs.2020.102582.

Volume Of Data/İnformation Created, Captured, Copied, and Consumed Worldwide from 2010 to 2025, https://www.statista.com/statistics/871513/worldwide-data-created/#:~:text=Amount%20of%20data%20created%2C%20consumed%2C%20and%20stored%202010%2D2025&text=The%20total%20amount%20of%20data,to%20more%20than%20180%20zettabytes. (Erişim Tarihi: 10.07.2022).

Türk, Mehmet Sezai. "Büyük Veri ve Değişim". *TRT Akademi* 6, sy 11 (30 Ocak 2021): 5-9.

Tütüncü, Döne, ve M. fevzi Esen. "Salgın hastalıkların yönetiminde Nesnelerin İnterneti (NİT) kullanımı: COVID-19 örneği". *Sağlık Akademisyenleri Dergisi* 8, sy 2 (01 Haziran 2021): 169-77.

PANDEMİ, SAĞLIK POLİTİKALARI ve FİZİKSEL YAŞAM

Dr. Öğretim Üyesi Etem ÇÜRÜK*

Giriş

Salgın döneminde COVİD-19'un etkilerini azaltmak için ve sağlık sisteminin sürdürülmesi ile mücadele edilmiştir. Salgın sırasında hem yöneticileri hem sağlık çalışanlarını hem de insanları örgütleyerek sağlık sistemini yönetmek önem arz etmektedir. Sağlık ile ilgili kuruluşların virüsle mücadele etmesinin yanında, karantinanın etkilerinin azaltılmasıyla ilgili olarak yol haritaları ve tavsiyeler belirlenerek salgının etkileri azaltılmaya çalışılmıştır. Fiziksel aktivite kapanma dönemlerinde tüm toplumları etkileyen ana gündemlerden olmuştur. Fiziksel aktivite sağlıklı bir yaşam için gereken alışkanlıkların arasında gelmektedir. Fiziksel hareketsizlik, kalp damar hastalıkları, obezite, kanser vb. gibi farklı kronik hastalık türleri ile ilişkilidir. Salgın nedeniyle fiziksel aktivite birçok ülkede kısıtlanmıştır. Bu nedenle, çeşitli yaş ve hastalık gruplarına sahip kişilerde COVİD-19 salgını sırasında fiziksel aktivitenin etkilerini anlamak çok önemlidir. Ayrıca salgın nedeniyle sağlık sistemine artan yükün azaltılması, kronik hastalığı olan, sürekli tedavi gereken hasta gruplarının mağduriyetlerinin azaltılması amacıyla tele-rehabilitasyon gibi teknolojik yöntemler kullanılmıştır. Genel olarak virüsün yayılmasını azaltmaya yönelik kısıtlamalar ile, sağlıklı yaşam üniteleri,

* Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

Sonuç

Sonuç olarak, COVID-19 salgınında ülkelerin çıkarması gereken dersler bulunmaktadır. Bu dersler arasında sağlık politikalarının kriz anında devreye sokulması, belirlenen politikaların sağlığın korunması amacıyla toplumun tüm kesimlerine en etkili ve hızlı şekilde uygulanabilmesi ve özellikle izolasyon ile yaşanan fiziksel aktivite kısıtlılıkları ve buna bağlı gelişebilecek sağlık sorunlarına engel olmak sıralanabilir. Ayrıca, COVID-19 salgını tüm dünyada farklı yaş gruplarını etkileyerek hayat ve hayat kalitesi üzerine ciddi etkileri olmuştur. Fiziksel hareketliliğin kısıtlanması ilerleyen dönemler için kronik hastalıkların ortaya çıkmasına neden olabileceği ve sağlığı olumsuz etkileyeceği endişeler arasında bulunmaktadır. Gelişen teknoloji ile sağlık ihtiyaçları bir nebze tele-rehabilitasyon gibi uygulamalarla aşılmaya çalışılmıştır ve sağlık sistemi nispeten rahatlatılmıştır.

Kaynakça

Al Fagih, Ahmed, Mariam Al Onazi, Saleh Al Basiri, AL-Kaf Fahmi, Khalid Dagriri, Yahya Al Hebaishi, Sondos Samargandy, and Lamia Al Shengeiti. 'Remotely Monitored Inactivity Due to COVID-19 Lockdowns: Potential Hazard for Heart Failure Patients'. *Saudi Medical Journal* 41, no. 11 (2020): 1211.

Bambra, Clare, Ryan Riordan, John Ford, and Fiona Matthews. 'The COVID-19 Pandemic and Health Inequalities'. *Journal of Epidemiology and Community Health* 74, no. 11 (November 2020): 964–68. https://doi.org/10.1136/jech-2020-214401.

Bonnevie, Tristan, Pauline Smondack, Mark Elkins, Benoit Gouel, Clément Medrinal, Yann Combret, Jean-François Muir, Antoine Cuvelier, Guillaume Prieur, and Francis-Edouard Gravier. 'Advanced Telehealth Technology Improves Home-Based Exercise Therapy for People with Stable Chronic Obstructive Pulmonary Disease: A Systematic Review'. *Journal of Physiotherapy* 67, no. 1 (January 2021): 27–40. https://doi.org/10.1016/j.jphys.2020.12.006.

Booth, Frank W., Christian K. Roberts, and Matthew J. Laye. 'Lack of Exercise Is a Major Cause of Chronic Diseases'. *Comprehensive Physiology* 2, no. 2 (2012): 1143.

Bowes, Ali, Lucy Lomax, and Jessica Piasecki. 'The Impact of the COVID-19 Lockdown on Elite Sportswomen'. *Managing Sport and Leisure* 0, no. 0 (29 September 2020): 1–17. https://doi.org/10.1080/23750472.2020.1825988.

Browne, Rodrigo AV, Geovani AD Macêdo, Ludmila LP Cabral, Gledson TA Oliveira, Andrés Vivas, Eduardo B. Fontes, Hassan M. Elsangedy, and Eduardo C. Costa. 'Initial Impact of the COVID-19 Pandemic on Physical Activity and Sedentary Behavior in Hypertensive Older Adults: An Accelerometer-Based Analysis'. *Experimental Gerontology* 142 (2020): 111121.

Callow, Daniel D., Naomi A. Arnold-Nedimala, Leslie S. Jordan, Gabriel S. Pena, Junyeon Won, John L. Woodard, and J. Carson Smith. 'The Mental Health Benefits of Physical Activity in Older Adults Survive the COVID-19 Pandemic'. *The American Journal of Geriatric Psychiatry* 28, no. 10 (2020): 1046–57.

Carlson, Susan A., Janet E. Fulton, Michael Pratt, Zhou Yang, and E. Kathleen Adams. 'Inadequate Physical Activity and Health Care Expenditures in the United States'. *Progress in Cardiovascular Diseases* 57, no. 4 (2015): 315–23.

Chen, Jarvis T., and Nancy Krieger. 'Revealing the Unequal Burden of COVID-19 by Income, Race/Ethnicity, and Household Crowding: US County Versus Zip Code Analyses'. *Journal of Public Health Management and Practice: JPHMP* 27 Suppl 1, COVID-19 and Public Health: Looking Back, Moving Forward (February 2021): S43–56. https://doi.org/10.1097/PHH.0000000000001263.

Cheval, Boris, Hamsini Sivaramakrishnan, Silvio Maltagliati, Layan Fessler, Cyril Forestier, Philippe Sarrazin, Dan Orsholits, Aïna Chalabaev, David Sander, and Nikos Ntoumanis. 'Relationships between Changes in Self-Reported Physical Activity, Sedentary Behaviour and Health during the Coronavirus (COVID-19) Pandemic in France and Switzerland'. *Journal of Sports Sciences* 39, no. 6 (2021): 699–704.

Ding, Ding, Kenny D. Lawson, Tracy L. Kolbe-Alexander, Eric A. Finkelstein, Peter T. Katzmarzyk, Willem van Mechelen, and Michael Pratt. 'Lancet Physical Activity Series 2 Executive Committee The Economic Burden of Physical Inactivity: A Global Analysis of Major Non-Communicable Diseases'. *Lancet* 388, no. 10051 (2016): 1311–24.

Engeroff, Tobias, Tobias Ingmann, and Winfried Banzer. 'Physical Activity throughout the Adult Life Span and Domain-Specific Cognitive Function in Old Age: A Systematic Review of Cross-Sectional and Longitudinal Data'. *Sports Medicine* 48, no. 6 (2018): 1405–36.

Fanget, Marie, Manon Bayle, Pierre Labeix, Frédéric Roche, and David Hupin. 'Effects of Cardiac Telerehabilitation During COVID-19 on Cardiorespiratory Capacities in Patients With Coronary Artery Disease'. *Frontiers in Physiology*, 2022, 341.

Galardini, Giacomo. 'Juventus Players Agree to Salary Cuts As Soccer Clubs Face "Existential Threat"'. Forbes. Accessed 29 June 2022. https://www.forbes.com/sites/giacomogalardini/2020/03/29/juventus-players-agree-to-salary-cuts-as-soccer-clubs-face-existential-threat/.

García-Basteiro, Alberto L., Carlos Chaccour, Caterina Guinovart, Anna Llupià, Joe Brew, Antoni Trilla, and Antoni Plasencia. 'Monitoring the COVID-19 Epidemic in the Context of Widespread Local Transmission'. *The Lancet Respiratory Medicine* 8, no. 5 (2020): 440–42.

Gibson, Marcia, Mark Petticrew, Clare Bambra, Amanda J. Sowden, Kath E. Wright, and Margaret Whitehead. 'Housing and Health Inequalities: A Synthesis of Systematic Reviews of Interventions Aimed at Different Pathways Linking Housing and Health'. *Health & Place* 17, no. 1 (January 2011): 175–84. https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2010.09.011.

Guerriero, Carla, Andy Haines, and Marco Pagano. 'Author Correction: Health and Sustainability in Post-Pandemic Economic Policies'. *Nature Sustainability* 3, no. 8 (2020): 667–667.

Policy Press. 'Health Divides - Where You Live Can Kill You, By Clare Bambra'. Accessed 29 June 2022. https://policy.bristoluniversitypress.co.uk/health-divides.

Hwang, Na-Kyoung, Young-Jin Jung, and Ji-Su Park. 'Information and Communications Technology-Based Telehealth Approach for Occupational Therapy Interventions for Cancer Survivors: A Systematic Review'. In *Healthcare*, 8:355. MDPI, 2020.

Johnson, Claire, Jérémie B. Dupuis, Pierre Goguen, and Gabrielle Grenier. 'Changes to Telehealth Practices in Primary Care in New Brunswick (Canada): A Comparative Study Pre and during the COVID-19 Pandemic'. *PLOS ONE* 16, no. 11 (23 November 2021): e0258839. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0258839.

Kalinina, Anastasia. 'What the World Can Learn from Regional Responses to COVID19'. In *World Economic Forum. Https://Www. Weforum. Org/Agenda/2020/05/COVID-19-Whatthe-Worldcan-Learn-from-Regional-Responses*, 2020.

Keshkar, Sara, Geoff Dickson, Aila Ahonen, Kamilla Swart, Francesco Addesa, Adam Epstein, Mark Dodds, et al. 'The Effects of Coronavirus Pandemic on the Sports Industry: An Update'. *Annals of Applied Sport Science* 9, no. 1 (10 April 2021): 0–0. https://doi.org/10.29252/aassjournal.964.

Kim, Gwang Suk, Chung Yul Lee, In Sook Kim, Tae Hwa Lee, Eunhee Cho, Hyeonkyeong Lee, Linda L. McCreary, and Su Hee Kim. 'Dyadic Effects of Individual and Friend on Physical Activity in College Students'. *Public Health Nursing* 32, no. 5 (2015): 430–39.

Lee, David, and Jaehong Lee. 'Testing on the Move: South Korea's Rapid Response to the COVID-19 Pandemic'. *Transportation Research Interdisciplinary Perspectives* 5 (2020): 100111.

Lee, I.-Min, Eric J. Shiroma, Felipe Lobelo, Pekka Puska, Steven N. Blair, Peter T. Katzmarzyk, and Lancet Physical Activity Series Working Group. 'Effect of Physical Inactivity on Major Non-Communicable Diseases Worldwide: An Analysis of Burden of Disease and Life Expectancy'. *The Lancet* 380, no. 9838 (2012): 219–29.

López-Valenciano, Alejandro, David Suárez-Iglesias, Miguel A. Sanchez-Lastra, and Carlos Ayán. 'Impact of COVID-19

Pandemic on University Students' Physical Activity Levels: An Early Systematic Review'. *Frontiers in Psychology*, 2021, 3787.

Nicola, Maria, Catrin Sohrabi, Ginimol Mathew, Ahmed Kerwan, Ahmed Al-Jabir, Michelle Griffin, Maliha Agha, and Riaz Agha. 'Health Policy and Leadership Models during the COVID-19 Pandemic: A Review'. *International Journal of Surgery* 81 (2020): 122–29.

Norman, Jesse. 'Budget 2020: Delivering on Our Promises to the British People, March 2020', 2020.

Oh, Juhwan, Jong-Koo Lee, Dan Schwarz, Hannah L. Ratcliffe, Jeffrey F. Markuns, and Lisa R. Hirschhorn. 'National Response to COVID-19 in the Republic of Korea and Lessons Learned for Other Countries'. *Health Systems & Reform* 6, no. 1 (2020): e1753464.

Organization, World Health. *Pandemic Influenza Preparedness and Response: A WHO Guidance Document*. World Health Organization, 2009.

Pelicioni, Paulo HS, Debra L. Waters, Amanda Still, and Leigh Hale. 'A Pilot Investigation of Reliability and Validity of Balance and Gait Assessments Using Telehealth with Healthy Older Adults'. *Experimental Gerontology* 162 (2022): 111747.

'Physical Activity Guidelines for Americans'. *The Oklahoma Nurse* 53, no. 4 (February 2008): 25.

Piercy, Katrina L., and Richard P. Troiano. 'Physical Activity Guidelines for Americans from the US Department of Health and Human Services: Cardiovascular Benefits and Recommendations'. *Circulation: Cardiovascular Quality and Outcomes* 11, no. 11 (2018): e005263.

Ritchie, Hannah, Edouard Mathieu, Lucas Rodés-Guirao, Cameron Appel, Charlie Giattino, Esteban Ortiz-Ospina, Joe Hasell, Bobbie Macdonald, Diana Beltekian, and Max Roser. 'Coronavirus Pandemic (COVID-19)'. *Our World in Data*, 2020.

Rossi, Lea, Nick Behme, and Christoph Breuer. 'Physical Activity of Children and Adolescents during the COVID-19 Pandemic—A Scoping Review'. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 18, no. 21 (2021): 11440.

Runacres, Adam, Kelly A. Mackintosh, Rachel L. Knight, Liba Sheeran, Rhys Thatcher, James Shelley, and Melitta A. McNarry. 'Impact of the COVID-19 Pandemic on Sedentary Time and Behaviour in Children and Adults: A Systematic Review and Meta-Analysis'. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 18, no. 21 (2021): 11286.

Sallam, Malik, Deema Dababseh, Huda Eid, Hanan Hasan, Duaa Taim, Kholoud Al-Mahzoum, Ayat Al-Haidar, Alaa Yaseen, Nidaa A. Ababneh, and Areej Assaf. 'Low COVID-19 Vaccine Acceptance Is Correlated with Conspiracy Beliefs among University Students in Jordan'. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 18, no. 5 (2021): 2407.

Sallis, James F., Fiona Bull, Regina Guthold, Gregory W. Heath, Shigeru Inoue, Paul Kelly, Adewale L. Oyeyemi, Lilian G. Perez, Justin Richards, and Pedro C. Hallal. 'Progress in Physical Activity over the Olympic Quadrennium'. *The Lancet* 388, no. 10051 (2016): 1325–36.

Seelman, Katherine D., and Linda M. Hartman. 'Telerehabilitation: Policy Issues and Research Tools'. *International Journal of Telerehabilitation* 1, no. 1 (2009): 47.

Segerstrom, Suzanne C., and Gregory E. Miller. 'Psychological Stress and the Human Immune System: A Meta-Analytic Study of 30 Years of Inquiry'. *Psychological Bulletin* 130, no. 4 (July 2004): 601–30. https://doi.org/10.1037/0033-2909.130.4.601.

Shingler-Nace, Autum. 'COVID-19: When Leadership Calls'. *Nurse Leader* 18, no. 3 (2020): 202–3.

Stanton, Robert, Quyen G. To, Saman Khalesi, Susan L. Williams, Stephanie J. Alley, Tanya L. Thwaite, Andrew S. Fenning, and Corneel Vandelanotte. 'Depression, Anxiety and Stress during COVID-19: Associations with Changes in Physical Activity, Sleep, Tobacco and Alcohol Use in Australian Adults'. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 17, no. 11 (2020): 4065.

Thornton, Jane S., Pierre Frémont, Karim Khan, Paul Poirier, Jonathon Fowles, Greg D. Wells, and Renata J. Frankovich. 'Physical Activity Prescription: A Critical Opportunity to

Address a Modifiable Risk Factor for the Prevention and Management of Chronic Disease: A Position Statement by the Canadian Academy of Sport and Exercise Medicine'. *British Journal of Sports Medicine* 50, no. 18 (2016): 1109–14.

Todd, Adam, Alison Copeland, Andy Husband, Adetayo Kasim, and Clare Bambra. 'Access All Areas? An Area-Level Analysis of Accessibility to General Practice and Community Pharmacy Services in England by Urbanity and Social Deprivation'. *BMJ Open* 5, no. 5 (8 May 2015): e007328. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2014-007328.

Warburton, Darren ER, Crystal Whitney Nicol, and Shannon SD Bredin. 'Health Benefits of Physical Activity: The Evidence'. *Cmaj* 174, no. 6 (2006): 801–9.

Wentink, Manon M., P. C. Siemonsma, Leti van Bodegom-Vos, A. J. De Kloet, J. Verhoef, T. P. M. Vlieland, and J. J. L. Meesters. 'Teachers' and Students' Perceptions on Barriers and Facilitators for EHealth Education in the Curriculum of Functional Exercise and Physical Therapy: A Focus Groups Study'. *BMC Medical Education* 19, no. 1 (2019): 1–8.

YAZARLAR HAKKINDA

Prof. Dr. Önder KUTLU

1967 yılında Ankara'da doğdu. Lisans öğrenimini Ankara Üniversitesi, SBF, Kamu Yönetimi Bölümünde (1990); Yüksek Lisans (1996) ve Doktora (2001) öğrenimlerini İngiltere - University of Exeter – Department of Politics'te tamamladı. Exeter Üniversitesinde iki yıl öğretim üyeliği ve Devon County Council adına altı ay öğretmenlik yaptı. Niğde Üniversitesi (2002) ve Selçuk Üniversitesinde (2002 - 2015) öğretim üyesi olarak çalıştı. 2005 yılında Doçent, 2011 yılında Profesör oldu. Selçuk Üniversitesinde Bölüm başkanlığı, Rektör danışmanlığı ve Dış İlişkiler ve Erasmus Koordinatörlüğü ile Stratejik Planlama, Kalite, Akreditasyon, İç denetim koordinasyon gibi kurullarında görevler aldı. 2015 yılından itibaren Necmettin Erbakan Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesinde görev yapmaktadır. Bu üniversitede Rektör Yardımcılığı ve Dekanlık (Hukuk ve SBF) görevleri yaptı. YÖK, ÜAK ve YÖKAK bünyesindeki kurul, komisyon ve çalışmalarda akademik ve idari görevler yürütmekte olup, Bakanlık, yerel yönetimler ve meslek kuruluşlarında (Sanayi ve Ziraat Odalarında) danışmanlık görevleri ifa etti. AB ve BM projeleri yanında ulusal destekli (Başbakanlık, Bakanlık, valilik, yerel yönetim, meslek kuruluşu, kalkınma ajansı, üniversite) pek çok projede yürütücü, koordinatör ve danışmanlık görevleri yerine getirdi. Halen 187 dernek, vakıf ve sendikanın üyesi bulunduğu Konya Sivil Toplum Kuruluşları Platformu Başkanlık görevini yürütmektedir. Email: okutlu@erbakan.edu.tr ORCID: https://orcid.org/0000-0002-7533-9960

Dr. Öğretim Üyesi Emrah ATAR

Emrah Atar, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Kentleşme ve Çevre Sorunları Anabilim Dalı'nda Dr. Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır. 2013 yılında Selçuk Üniversitesi Kamu Yönetimi bölümünden mezun olan Emrah, 2017 yılında Chicago'daki Illinois Üniversitesi'nden (Amerika Birleşik Devletleri) Kamu Yönetimi alanında yüksek lisans derecesi ve 2020 yılında Manchester Üniversitesi'nden (Birleşik Krallık) Kalkınma Politikası ve Yönetimi alanında doktora derecesi almıştır (yüksek lisans ve doktora çalışmaları Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından 1416 sayılı YLSY Kanunu kapsamında finanse edilmiştir). Araştırma alanları siyaset, yönetişim, göç, politika geliştirme ve yönetimi, kentsel politika, kentleşme ve çevre sorunları ve politikalarıdır. Emrah, Political Reflection Magazine, Journal of Interdisciplinary Food Studies ve E-International Relations dergilerinde yayın editörlüğü yapmaktadır. Email: emrah.atar@erdogan.edu.tr ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1221-5415

Doç. Dr. Yasemin MAMUR IŞIKÇI

Trakya Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Bölümü'nden mezun oldu. Yüksek lisans eğitimini, Abant İzzet Baysal SBE Kamu Yönetimi ABD'nda , doktora eğitimini ise İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'nda tamamladı. 2014 yılından beri Giresun Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Çocukluk politikaları, kamu politikası analizi, kamu yönetimi kuramları temel çalışma alanları olup bu konularda çeşitli eserler yayınlamıştır. Email: yasemin.mamur@giresun.edu.tr ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2773-7251

Doç. Dr. Esmeray ALACADAĞLI

2015 yılında Bayburt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'ne başlayan Esmeray Alacadağlı, halen bu bölümde başkan yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Türkiye ve Ortadoğu Kamu Yönetimi Enstitüsü'nden Kamu Yönetimi alanında yüksek lisans derecesine sahiptir. 2004 yılında Ankara Üniversitesi'nden Çevre ve Şehircilik alanında doktora derecesi aldı. Başlıca araştırma alanları çevre, sağlık, kamu yönetimi, kentleşme, toplam kalite yönetimi, göç, yoksulluk, çocuk ve kadın hakları, sanayileşme ve yeniden yapılanmadır. Email: ealacadagli@bayburt.edu.tr ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1604-6487

Doç. Dr. Emrah AKYÜZ

2013-2014 yılları arasında İskoçya'nın Edinburgh Üniversitesi'nde "kentsel hareketler" üzerine yazdığı tez ile yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. 2015-2019 yılları arasında akademik kariyerine İngiltere'de devam eden Akyüz, Leeds Üniversitesi'nde Fukuşima ve Çernobil Nükleer Santral kazalarının insan haklarına olan etkileri üzerine yazdığı tez ile doktor (Ph.D.) unvanını almıştır. Çevresel insan hakları, enerji politikaları ve iklim değişikliği konularında çalışmalar yürüten Doç. Dr. Emrah Akyüz, bu alanda çok sayıda kitabı literatüre kazandırmıştır. Yazarın literatüre kazandırdığı kitap eserleri şu şekildedir: (1) "Nuclear Power and Human Rights in Japan: The Fallout of Fukushima", (2) "Çevre Sorunlarında Bilinmeyen 100 Bilimsel Gerçek", (3) "Dünyayı Kurtar: Temiz Çevrenin Bilimsel Sırları", (4) "Çevre Biliminin ABC'si: Yeni Başlayanlar İçin Çevre Sorunları ve Politikaları", (5) "Çevre ve İnsan Hakları: Türkiye Üzerine Bir Araştırma", (6) Farklı Boyutlarıyla Kent ve Kentleşme (ed.), (7) Çevresel Adalet (ed.) ve (8) Çevre Etiği ve Spinoza (ed.), (8) Çevre Etiği ve Spinoza (ed.), (9) İklim Krizi ve Enerji (ed.). Email: akyuz@bingol.edu.tr ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9876-111X

Dr. Öğretim Üyesi Abdullah BAYCAR

Siirt Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nda Dr. Öğretim Üyesi olarak çalışmaktadır. Gastronomik kimlik, gastronomi müzeleri, alternatif turizm gibi alanlarda çalışmalar yürütmektedir. Gıda, gastronomi ve beslenme konularında yayınlanmış çok sayıda ulusal ve uluslararası çalışması mevcuttur. Doktora eğitimini Yıldız Teknik Üniversitesi Gıda Mühendisliği Anabilim Dalında tamamlamış olup yüksek lisans ve lisans eğitimin aynı bölümde sırasıyla İstanbul Aydın Üniversitesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesinde tamamlamıştır. Email: abaycar@siirt.edu.tr ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4995-2275

Dr. Öğretim Üyesi İlhan BİLİCİ

İlhan BİLİCİ, 2012 yılında Atatürk Üniversitesi- İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü'nü; 2016 yılında da Birleşik Krallık Sheffield Üniversitesi Siyaset Bilimi yüksek lisans programını bitirdi. Doktora derecesini ise 2021 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'nda tamamlayarak almıştır. BİLİCİ, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi- İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde "Doktor Öğretim Üyesi" olarak çalışmaktadır. Çalışma alanları içinde Türk Siyasal Hayatı, Siyaset Sosyolojisi ve Uluslararası Siyaset konuları yer almaktadır. Ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli eserler kaleme almıştır. Email: ilhan.bilici@erdogan.edu.tr ORCID: https://orcid.org/0000-0002-4085-7274

Dr. Öğretim Üyesi Muhammed Yunus BİLGİLİ

1987 yılının Şubat ayında Siirt/Merkez'de doğdu. İlk ve ortaöğretimini Siirt/Merkez'de tamamlayan BİLGİLİ 2005 yılında lisans eğitimi almak üzere Karadeniz Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümüne başladı. 2010 yılında tamamladığı lisans eğitiminin ardından 2010 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı. 2010 yılının Kasım ayında Karadeniz Teknik Üniversitesine araştırma görevlisi olarak atandı. 2012 yılında yüksek lisans eğitimini tamamlayan BİLGİLİ aynı yıl doktora eğitimine başladı. 2017 yılında doktora eğitimini tamamlayarak doktor unvanını almaya hak kazanan BİLGİLİ, aynı yıl Karadeniz Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, Kentleşme ve Çevre Sorunları Anabilim Dalına Doktor Öğretim Üyesi olarak atandı. Sürdürülebilir kalkınma, çevre etiği, atık yönetimi ve karşılaştırmalı yerel yönetimler alanında çeşitli çalışmalar yapan BİLGİLİ, evli ve bir çocuk babasıdır. Email: mybilgili@ktu.edu.tr ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6062-8858

Dr. Öğretim Üyesi Gökhan ZENGİN

1974 yılı Kırklareli doğumlu olan Gökhan Zengin lisans eğitimini Uludağ Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi bölümünde 1999 tamamlamıştır. 2002 yılında Trakya Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Bölümünde araştırma görevlisi olarak akademik hayatına başlamıştır. 2003 yılında yüksek lisansını Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim dalında tamamlamıştır. Doktora eğitimi için Marmara Üniversitesi İİBF Fransızca Kamu Yönetimine görevlendirilmiş ve Doktorasını 2010 yılında Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Bilim dalında tamamlamıştır. Çalışma alanları arasında mahalli idareler maliyesi, yerel yönetim sistemleri ve kamu personel yönetimi bulunmaktadır. İyi derecede İngilizce ve giriş seviyesinde Fransızca bilmektedir. Email: g_zengin@yahoo.com ORCID: https://orcid.org/0000-0001-8726-4604

Dr. Öğretim Üyesi Etem ÇÜRÜK

Süleyman Demirel Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümünden 2011 yılında mezun oldum. Yaklaşık 3 yıl Mersin Toros Hastanesinde fizyoterapist olarak çalıştım. 2014 yılında Millî Eğitim Bakanlığının YLSY bursu kapsamında Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan Ohio Üniversitesi'nde dil eğitimimi tamamlayarak University of Illinois at Chicago da Rehabilitation Science alanında yüksek lisansımı tamamladım. Yine aynı üniversitede Rehabilitation Science bölümünde doktora eğitimimi tamamlayarak yurda döndüm. Şu an Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümünde Doktor Öğretim Üyesi ve bölüm başkanı olarak görev yapmaktayım. Email: etemcuruk@osmaniye.edu.tr ORCID: https://orcid.org/0000-0002-4317-3097

Hamdullah BAYCAR

Exeter Üniversitesi Arap ve İslam Araştırmaları Enstitüsü'nde Birleşik Arap Emirlikleri'nin kimlik inşası üzerine doktora yapıyor. Körfez bölgesinde siyasetin yanı sıra kimlik çalışmaları, oryantalizm, sömürgecilik çalışma alanları olup söz konusu alanlarda ulusal ve uluslararası alanda çok sayıda yayını bulunuyor. Yüksek lisans eğitimini Harvard Üniversitesi Ortadoğu Araştırmaları Merkezi'nde, lisans eğitimini de Abant İzzet Baysal Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde aldı. Email: hb515@exeter.ac.uk ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8720-9995

Arş. Gör. Yunus USTA

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Yönetim Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktadır. 2017 yılında Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nden mezun olmuş 2020 yılında İstanbul Üniversitesi'nde yüksek lisansını tamamlamış şu anda da Ankara Üniversitesi Yönetim Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda doktorasına devam etmektedir. E-mail: yunus.usta@erdogan.edu.tr ORCID: https://orcid.org/0000-0002-5352-6247